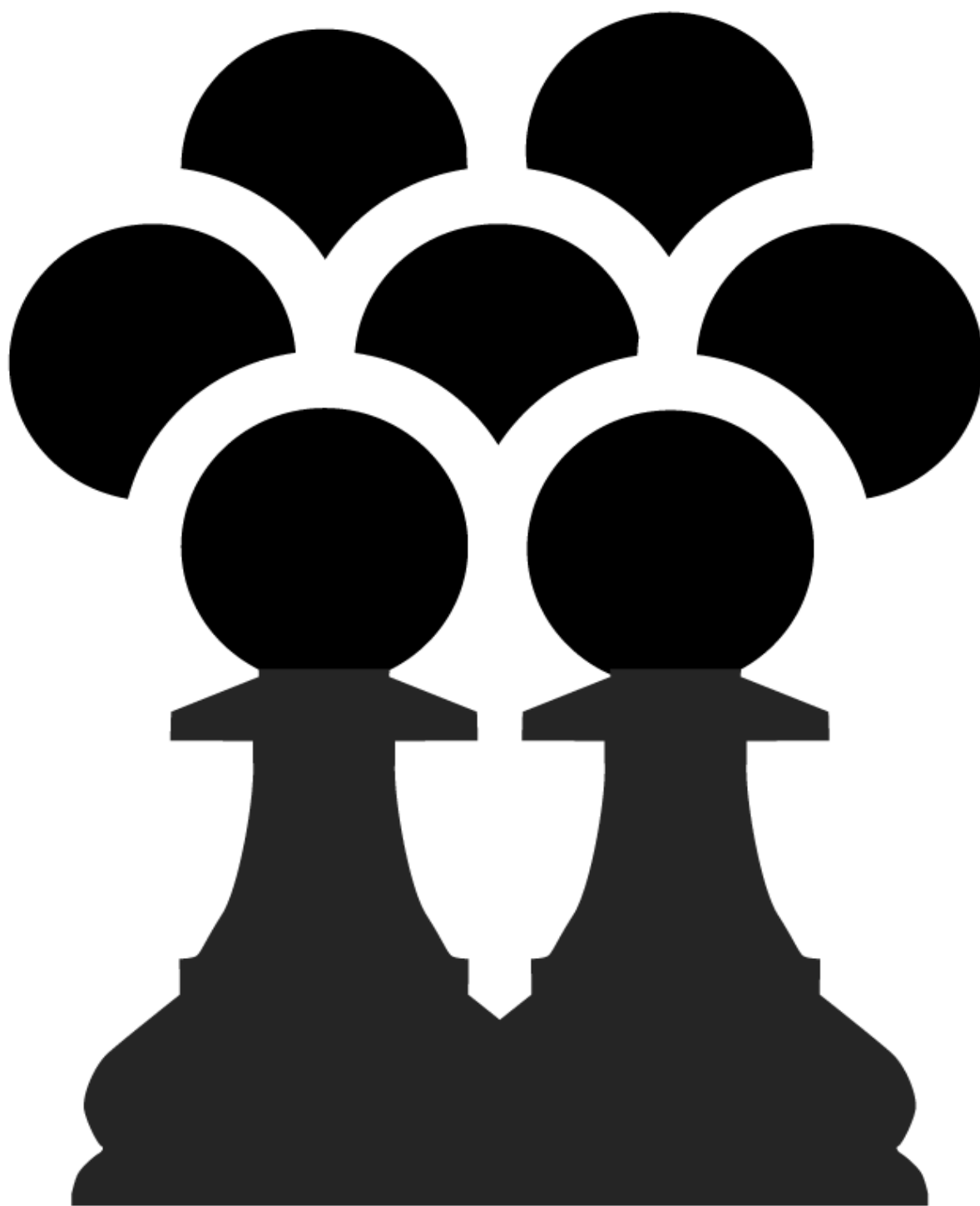

de Promoot

Clubblad van Schaakvereniging **Promotie Zoetermeer**

jaargang **68** | nummer **2** | december 2019

→ www.svpromotie.nl ←

DE PROMOOT

Clubblad van Schaakvereniging 'Promotie'

jaargang **68** | nummer **2** | december **2019**

Schaakvereniging 'Promotie' – opgericht 6 oktober 1952

Speelzaal: Wooncentrum Gondelkade, Gondelkade 33, Zoetermeer
 Website: **www.svpromotie.nl**
 Contributie: senioren (vanaf 20 jr): € 149,- / junioren (t/m 20 jr): € 71,50 / studenten: € 70,- /
 leskosten € 22,50 / alleen extern: € 70,00
 Donaties: minimaal € 25,00
 Bankrekening: 2405362 (NL79 INGB 0002 4053 62), t.n.v. Schaakvereniging Promotie, Zoetermeer

Ereleden: P. Briggeman, G. Eggink, J. Meijer, M. Nepveu, G. Swart, J. Veldhuizen

bestuur	naam	adres	telefoon + e-mail
voorzitter	J. van den Berg (Jaap)	Wildenberg 18 2716 ND Zoetermeer	(079) 321 42 59 voorzitter.svpromotie@gmail.com
secretaris	D. Th. Brinkman (Dirk)	v.Boisotring 97 2722 AB Zoetermeer	(079) 342 20 05 secretaris.svpromotie@gmail.com
penningmeester	H. Minnema (Hans)	Esmoreitschouw 41 2726 KJ Zoetermeer	(06) 24 13 20 30 penningmeester.svpromotie@gmail.com
wedstrijdleader intern	M. Wichhart (Maarten)	Linie 4 2652 HB Berkel en Rodenrijs	(06) 24 85 91 19 wl.intern.svpromotie@gmail.com
wedstrijdleader extern	R. de Vries (Rob)	Comriekade 24 2481 AE Woubrugge	(0172) 58 73 35, (06) 22 41 94 68 wl.extern.svpromotie@gmail.com
algemeen adjunct	< vacature >		
voorzitter jeugdcommissie	D.J.F. van Nies (Dingeman)	Rhonestroom 22 2721 CC Zoetermeer	(079) 341 84 32 jeugdleader.svpromotie@gmail.com

	naam	adres	telefoon + e-mail
redactie clubblad De Promoot	H.J. Alberts (Henk)	Trompstraat 98 2266 KL Leidschendam	(070) 320 64 29 h.j.alberts@hetnet.nl
	R. de Vries (Rob)	Comriekade 24 2481 AE Woubrugge	(0172) 58 73 35 vries809@gmail.com
webmaster svpromotie.nl	R.R. Matai (Rudi)	Sicilië 1 2721 HN Zoetermeer	(079) 888 59 52 wmprom@hotmail.nl
materiaal- commissaris	C. Schoon (Chris)	Alexander Dubčekplaats 32 2332 HX Leiden	(06) 23 07 66 17 ccschoon2010@kpnmail.nl

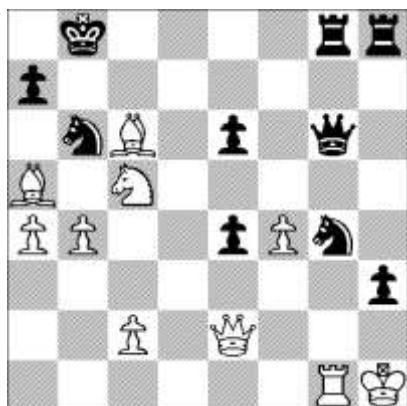
→ www.svpromotie.nl ←

Inhoud

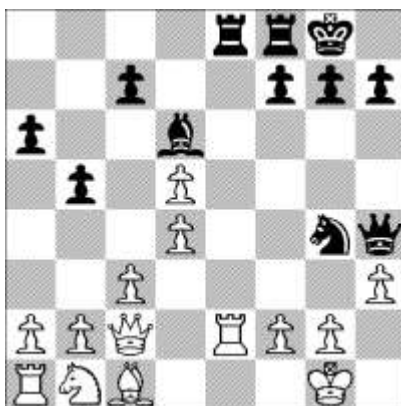
Intro: Redactioneel	<i>redactie</i>	blz. 2
Intro: Van de voorzitter	<i>Jaap van den Berg</i>	2
Intern: Stand na de 13 ^e ronde (10 december 2019)	<i>Maarten Wichhart</i>	3
Intern: Regels, regels, regels	<i>Maarten Wichhart</i>	4
Extern: Alle uitslagen t/m 14 december 2019	<i>Rob de Vries</i>	5
Partij: Uit de oude doos	<i>Manuel Nepveu</i>	6
Verslag: Avonturen in Amerika	<i>Robby Kevlishvili</i>	8
Varia: Vienna Chess Open 2015	<i>redactie</i>	9
Partijen: De draufgänger Daniil Dubov	<i>Hans Meijer</i>	10
Zetten van Van Zetten: Dream-day, back in the DD-days	<i>Maarten van Zetten</i>	12
Toernooi: Gepruts in het Haags Weekend Toernooi	<i>John Tan</i>	13
Varia: De wil om te winnen	<i>Rens Minnema</i>	15
Puzzel: Kerstpuzzel 2019 [1] → plaatsnamen-rebussen	<i>Jan Blankespoor</i>	17
Varia: Variaties van het schaakspel	<i>Arie Werksma</i>	20
Theorie: Krachtige kennis, schoonheid en verdriet...	<i>Jan Willem Duijzer</i>	22
Opgaven: Wit/zwart speelt en wint	<i>redactie</i>	26
Curiosa: Leuke blunders voor onder de Kerstboom	<i>Rudi Matai</i>	27
Varia: Kaartlezen en schaken	<i>Rens Minnema</i>	29
Varia: Het 79 ^e Lewis schaakstuk	<i>Henk Alberts</i>	30
Puzzel: Kerstpuzzel 2019 [2] → schaakcryptogram	<i>Arie Werksma</i>	31
Partij: Een lekker potje	<i>Rachid Schrik</i>	32
Oude doos: Corus 2009	<i>Jan van den Bergh †</i>	33
Varia: De Friese Schaakkoning	<i>Henk Alberts</i>	36
Opgaven: Oplossingen problemen	<i>redactie</i>	37
Agenda: Alle evenementen t/m 5 mei 2020	<i>bestuur</i>	38

3 maal "kort maar krachtig"

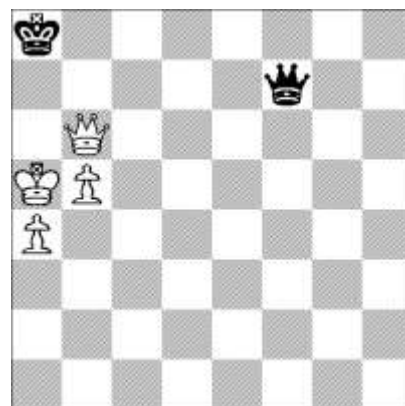
[A] zwart aan zet ●

[B] zwart aan zet ●

[C] zwart aan zet (*remise*) ●

bron: o.a. Hans Ree (NRC)

oplossingen: → blz. 37

Komt dat even mooi uit? Het toeval wil dat er dit jaar in december twee dinsdagen zonder clubavond zijn, namelijk 24 en 31 december. En het zelfde toeval (?) wil dat twee leden, onafhankelijk van elkaar, een kerstpuzzel hebben ingezonden: Jan Blankespoor en Arie Werksma. De inzending van eerstgenoemde was te verwachten (want inmiddels traditioneel), maar die van Arie kwam tamelijk onverwacht. Alsof hij wilde voorkomen dat U die twee avonden niets te doen zou hebben (op schaakgebied)! Beide puzzels zijn pittig, maar zeker leuk en goed oplosbaar voor de gemiddelde puzzelaar. We weten niet of het een aanbeveling is, maar de redactie heeft beide puzzels - met enige moeite - foutloos opgelost.

Naast puzzelen biedt deze Promoot ook weer veel te lezen en/of na te spelen, waarbij wij Uw speciale aandacht vragen voor het artikel van Robby (inmiddels onze Amerikaanse correspondent) en de bijdragen van "nieuwe auteur" Rens (die op papier even leuk blijkt te schrijven als op de website).

Veel lees- en puzzelplezier en prettige feestdagen!

PS: De redactie dankt (bijna) alle auteurs voor het deze keer netjes inzenden vóór de deadline!

Soepel schaken en schakelen stond er onlangs boven een artikel over hoe gemeenten zich in een veranderende maatschappij zouden moeten opstellen. In het artikel vallen woorden als lenig en flexibel om de soepelheid nader te duiden. Met het overgang naar een nieuw decennium vroeg ik mij af of hier nog uitdagingen liggen voor onze vereniging. Stabiliteit is een sterke eigenschap van onze vereniging. Er is geen (bestuurlijke) onrust, de financiën zijn op orde en ledenvergaderingen zijn in een uurtje voorbij. Veranderingen komen van buiten af: een andere opzet van de externe competitie en een nieuw lid - Arie Werksma - doorbreekt de vanzelfsprekendheid waarmee Bernard Bannink in het afgelopen decennium kampioenschappen aaneenreeg. Voor veranderingen van binnenuit lopen de leden niet warm, zo bleek - niet voor het eerst - in de laatste ledenvergadering bij de behandeling van een ander speltempo voor de interne competitie. Soepelheid is op zo'n moment niet aanwezig. Dat heeft ook alles te maken met de kracht van onze interne competitie. Het systeem van twee groepen met twee promotie/dregadatimomenten staat als een huis. Daaraan tornen roept weinig enthousiasme op. Toch is wel goed om net als in eens schaakpartij open te staan voor nieuwe mogelijkheden en je plan aan te passen als de situatie dat vraagt. Laten we zo het nieuwe decennium tegemoet gaan.

Soepelheid werd dit jaar wel gevraagd van onze trouwe leden Jan Veldhuizen en Jeroen de Roo. Beide heren kwamen ten val met de nodige gevolgen. Jan is al weer zo ver hersteld dat hij al weer mee speelt. Jeroen is nog niet zo ver. Dat vraagt nu ook soepelheid van ons allemaal want het tijdelijk wegvallen van onze materiaalman zullen we gezamenlijk moeten oplossen.

Rest mij op deze plaats jullie - en Jan Veldhuizen en Jeroen de Roo in het bijzonder - goede kerstdagen en een soepel 2020 toe te wensen.

□

intern	Stand na de 13^e ronde (periode 2, ronde 1, 10 december 2019)	Maarten Wichhart
---------------	---	-------------------------

groep 1				
pos.	speler	punten	Elo	TPR
1	B. Bannink	177	2206	2187
2	P. van der Werve	141	1952	2066
3	J.W. Duijzer	138	2070	2097
4	A. de Waal	138	2147	2123
5	L. Smaal	135	1896	1956
6	A. Werksma	132	2203	1976
7	D. Achuthan	129	1906	2014
8	H. Noordhoek	129	1996	1936
9	J. Mostert	126	1943	2026
10	H. Tan	123	1781	1983
11	S. Kooiman	120	1735	1926
12	J. Blankespoor	120	1916	1906
13	M. Hettfleisch	120	1823	1928
14	B. Ahlers	117	2079	1848
15	R. Minnema	114	1828	1790
16	J. Baas	111	1979	1799
17	B. Albertus	111	1878	2019
18	N. Peerdeman	109	1915	1988
19	H. Kuipers	108	1699	1775
20	S. de Jong	108	1858	1717
21	E. Guijt	106	1733	1910
22	H. Ouwens	106	1914	1983
23	J. Koster	103	1899	1939
24	J. van den Berg	102	1733	1855
25	J. Sibbing	94	1864	1854
26	N. Vukadin	94	---	1792
27	M. Nepveu	91	1865	1893
28	M. Wichhart	88	1985	1852

groep 2				
pos.	speler	punten	Elo	TPR
1	J. Bosman	91	1836	1687
2	J. Heskes	84	1607	1669
3	H. Minnema	84	1737	1709
4	G. Eggink	82	1862	1867
5	B. van de Graaf	82	1703	1804
6	S. de Swart	80	1958	1801
7	H. Boerkamp	80	1860	1826
8	T. Morcus	76	1840	1798
9	F. Martens	74	1607	1660
10	D. Brinkman	74	1573	1631
11	P. Hijma	74	1465	1633
12	F. van den Berg	74	---	1500
13	J. Veldhuizen	74	1642	1596
14	D. van Nies	68	1603	1121
15	K. Maliepaard	66	1555	1454
16	G. Toxopeus	64	1580	1526
17	F. Varenkamp	64	1445	1505
18	R. Matai	62	1626	1677
19	C. Schoon	60	1406	1235
20	R. de Vries	58	1392	1413
21	G. van der Poel	56	---	1529
22	P. Dekkers	50	---	1375
23	H. Bragonje	42	1349	1401
24	J. de Roo	40	1343	1242
25	R. Splint	38	1371	---
Deze ranglijsten staan in volgorde van TOTAAL aantal punten (periode 1 + periode 2), in tegenstelling tot die op de website				

Citaat van de maand

"Ik doe dit jaar mee voor het kampioenschap"

[Bernard Bannink]

intern	Regels, regels, regels	Maarten Wichhart
---------------	-------------------------------	-----------------------------

In het dagelijks leven komen er steeds meer regeltjes bij. En daar moeten we ons aan houden. Neem nou de politiek, er sneuvelen geregeld bewindslieden wanneer de regels niet juist gevolgd zijn. Alleen in de kabinetten Rutte komen we al tot 9 personen. Wie maakt het tiental vol? Zelf kwam ik maar tot een stuk of 3 namen. Wellicht heeft u een beter geheugen, maar anders helpt Google u graag. En dat mag gewoon volgens de regels....

Ook in de sport moet men zich altijd netjes aan de regels houden. Daar kan Ajax sinds het bezoek aan Chelsea over meepraten. Veltman en Blind gingen bij een comfortabele voorsprong hun boekje te buiten met als resultaat 2 rode kaarten en een penalty tegen. En ja, ik zal de pot zout er even bijpakken, uiteindelijk was dit de opmaat naar een uitschakeling in de poulefase ondanks 10 zuurverdiende punten. Jammer joh!

Ook in de schaakwereld zijn er voorbeelden van fraudeurs. Een van de bekendste is (voormalig GM) Igors Rausis. Na jaren stabiel op een niveau van ongeveer 2500 geschaakt te hebben, begon zijn rating rond 2013 langzaam maar zeker te stijgen tot maximaal 2685. Dit baarde opzien, totdat hij betrapt werd terwijl hij op het toilet hulp vroeg aan zijn telefoon. Het resultaat, de GM-titel afgepakt en 6 jaar schorsing.

Gestelde regels moeten natuurlijk wel duidelijk zijn. Neem bijvoorbeeld de recente stikstof- en PFAS-discussie. De politiek realiseert zich dat ze hier wat mee moeten, maar ze weten alleen niet zo goed hoe. Het gevolg, onduidelijkheid, veel onrust bij bepaalde bevolkingsgroepen en een actiebereidheid zoals we in Nederland sinds de jaren zeventig niet meer gezien hebben.

Ook binnen onze vereniging hebben we recent te maken gehad met onduidelijke regels. Tijdens de ledenvergadering is afgesproken maximaal 4 keer per periode externe vergoeding te verkrijgen. Per abuis is in de reglementen in de competitiegids een aantal van 3 keer terecht gekomen. De tekst van artikel 3 zoals hieronder zal in het vervolg van toepassing zijn. Dit is in lijn met de afspraken op de ledenvergadering en zal ook zo in de digitale gids verwerkt worden.

Artikel 3: Puntenwaardering

Na iedere ronde krijgt iedere speler, afhankelijk van het resultaat van die ronde, een aantal punten toegekend volgens onderstaande tabel:

Type	Score	Groep 1	Groep 2
Intern	Winst	18	12
	Remise	9	6
	Verlies	0	0
	Oneven	12	8
Extern*	Eerste 4x per periode	12	8
	Volgende keren	Telt als 'afwezig met afzeggen'	
Invitatiemeerkamp**		12	8
Afwezig met afzeggen	Eerste 4x per periode	6	4
	Volgende keren	3	2
	Wedstrijdleader	12	8
Afwezig zonder afzeggen		-3	-2

* Wedstrijden uit de volgende competities komen in aanmerking voor de externe puntenregeling: KNSB-competitie/HSB-competitie/KNSB-bekercompetitie/HSB-bekercompetie.

** Deelname aan de invitatiemeerkamp op dinsdagavond zal ook gehonoreerd worden met 12, resp 8 punten. Dit zal echter niet meetellen als externe beurt.

□

extern	Alle uitslagen t/m 14 december 2019	Rob de Vries
---------------	--	---------------------

team	klasse	wedstrijd	uitslag	match-punten	bord-punten	positie
K1	KNSB 3 ^E	Promotie K1 - Erasmus 1 LSG 3 - Promotie K1 Promotie K1 - DD 2 Schaakhuis 1 - Promotie K1	4 - 4 4½ - 3½ 5½ - 2½ 3½ - 4½	5 / 8 = 62,5 %	17½ / 32 = 54,7 %	3 ^e
K2	KNSB 4 ^G	Promotie K2 - Krimpen a/d IJssel 3 LSG 5 - Promotie K2 Promotie K2 - Spijkenisse 2 Messemaker '47 2 - Promotie K2	5½ - 2½ 2½ - 5½ 3½ - 4½ 7½ - ½	4 / 8 = 50,0 %	15 / 32 = 46,9 %	5 ^e
H1	HSB HK	Promotie H1 - Schaakhuis 1 Schaakmat W 1 - Promotie H1 Promotie H1 - Botwinnik 1	2 - 6 6½ - 1½ 4 - 4	1 uit 6 = 16,7 %	7½ / 24 = 31,3 %	7 ^e
H2	HSB 1 ^B	Promotie H2 - DSC 3 Haeghe Ooievaar 1 - Promotie H2 Promotie H2 - Scheve Toren 1	5 - 3 4½ - 3½ 4½ - 3½	4 / 6 = 66,7 %	13 / 24 = 54,2 %	3 ^e
H3	HSB 1 ^A	Promotie H3 - Schaakhuis 2 DSC 2 - Promotie H3 Promotie H3 - Raadsheer-Corbulo 1	3½ - 4½ 6½ - 1½ 5½ - 2½	2 / 6 = 33,3 %	10½ / 24 = 43,8 %	6 ^e
H4	HSB 3 ^B	Promotie H4 - DSC 7 Voorburg 2 - Promotie H4 Promotie H4 - Botwinnik 4	1½ - 6½ 3 - 5 1½ - 6½	2 / 6 = 33,3 %	8 / 24 = 33,3 %	6 ^e
KNSB-beker		1 ^e ronde: Promotie - CSV 2 ^e ronde: Promotie - Philidor Leiden	3½ - ½ 2-2, 2-2	naar de 2 ^e ronde naar de 3 ^e ronde		
HSB-beker		1 ^e ronde: Promotie - Voorburg		→ 17 december 2019		

Let op:
er is geen clubavond op de dinsdagen
24 december, 31 december en 5 mei

partij	Uit de oude doos	Manuel Nepveu
---------------	-------------------------	--------------------------

In de vorige Promoot hadden de heren redacteurs in de rubriek “(Uit de) Oude Doos” een bijdrage opgenomen van Jan van den Bergh, een bijdrage die hij geschreven had voor de Promoot van oktober 2009. Het stuk riep prettige herinneringen bij me boven aan de persoon Jan van den Bergh en aan de partijen die ik met hem gespeeld heb.

Jan was een stevige roker en in de tijd dat er nog vrijelijk gepaft mocht worden in openbare ruimtes en ook op de club kon je hem met de eeuwige sigaret aantreffen. Toen hij bepaalde gezondheidsproblemen kreeg was het gedaan met de rokerij en ik heb hem inderdaad daarna nooit meer met een sigaret gezien. Jan sprak heel zacht en soms moest je je oren drie keer zo groot maken om te verstaan wat hij zei. Of dat ook met de rokerij te maken had?

Jan werkte bij de gemeente Zoetermeer. Hij moet zich aldaar op een prettige manier gemanifesteerd hebben, want toen hij in oktober 2016 op de kindertjesleeftijd van 59 jaar overleed kwam er niet alleen de min of meer verplichte “formele” rouwadvertentie van de gemeente Zoetermeer in de krant, maar ook een rouwadvertentie van zijn directe collegae.

De laatste zin in de rouwadvertentie is veelzeggend. Kennelijk was het zijn collegae niet ontgaan dat hij een toegewijd schaker was; dat moet hij dus ook op het werk hebben laten blijken.

Jan was jurist. Een groot aantal jaren geleden was de gemeente Zoetermeer voornemens om in of nabij het terrein van de Zoetermeerse Floriade (1992) een waanzinnig hoge toren neer te zetten (of private partijen daartoe in de gelegenheid te stellen). Ik woon niet heel ver van die plek en het was duidelijk dat ik zeker enige horizonvervuiling zou gaan ondervinden en dat trok me bepaald niet aan. Jan stelde me gerust. Hij vertelde me dat dit soort megalomanie geheid geen praktische gevolgen zou krijgen en dat (een inmiddels gepland) uitstel van de plannen vrijwel zeker tot afstel zou leiden (“De eerste 25 jaar gebeurt er niets”). Tja, Jan kende het klappen van de gemeentelijke zweep...

Jan was een KNSB-speler met zijn ups en downs, zoals de meesten. Op een gegeven moment verkeerde het Eerste in zwaar weer en werd Jan, die op dat moment drie keer op rij een nul had gescoord, dringend gevraagd plaats te maken voor een stevige invaller. Dat viel verkeerd. De samen uit, samen thuis-gedachte leefde kennelijk erg sterk bij Jan en toen de teamleider - volkomen begrijpelijk - het teambelang liet prevaleren en die stevige invaller voor de volgende wedstrijd opriep was dat voor Jan aanleiding om zijn lidmaatschap van onze vereniging te beëindigen. Ik vond dat heel jammer en ik was waarachtig de enige niet.

Maar nu dan de herinnering aan onze onderlinge partijen. Dat zijn er zeven geweest. Twee keer verloor ik, een keer won ik. Een van de verliespartijen heb ik bewaard, het andere verlies was puur het gevolg van mijn jeugdige overmoed en u wordt vriendelijk verzocht daar verder geen navraag naar te doen. De remises vond ik overigens ook de moeite van het niet-weggooien waard. Over die winstpartij was ik zeker niet ontevreden, maar hij ontlokte Jan direct na beëindiging de opmerking dat hij nu zeker wist dat hij de Tartakower *nooit* meer zou spelen. Hij had er al niet zoveel vertrouwen in, maar tegen mij wilde hij het wel weer eens proberen. Toen ik dit intens dubieuze compliment hoorde was ik extra blij dat ik hem zijn vet gegeven had. Overigens was de opening op zich helemaal het probleem niet, zoals u nu zelf kunt gaan zien...

1. d4 d5, 2. Pf3 Pf6, 3. c4 e6, 4. Pc3 Le7, 5. Lg5 h6, 6. Lh4 0-0, 7. e3 b6, 8. cxd5 Pxd5, 9. Lxe7 Dxe7, 10. Pxd5 exd5, 11. Da4

Gebruikelijker is hier 11 Tc1, ofschoon de tekstzet ook wel wordt gespeeld volgens de Fritz16 database. Maar mijn kennis van de precieze zetvolgorde hield hier wel op, want zo vaak heb ik de Tartakower niet te bestrijden gekregen. Ja, in Groningen een keer tegen de Vlaming Bart Michiels, toen die nog niet helemaal grootmeester was en vergezeld van zijn moeder tegenover mij zat – dat werd toen een kranige, oerdegelijke remise.

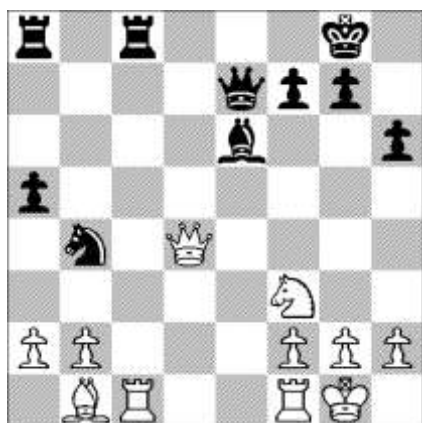
11. ... Le6, 12. Ld3 c5, 13. Da3 Tc8, 14. 0-0 a5, 15. Tac1 Pa6

De spelers zijn inmiddels ruimschoots op eigen bedenksels aangewezen, met name omdat Wit zijn loper zonder concreet plan op d3 heeft neergepoot en pas laat zijn dametoren op c1 heeft gezet.

16. dxc5 bxc5, 17. Lb1 Pb4, 18. Dc3 d4!?

Zwart laat er geen gras over groeien en pakt het initiatief in de veronderstelling dat hij zich altijd wel op a2 kan bedienen en daar geen haast mee heeft...

19. exd4 cxd4, 20. Dxd4

20. ... Txc1 (?), 21. Txc1

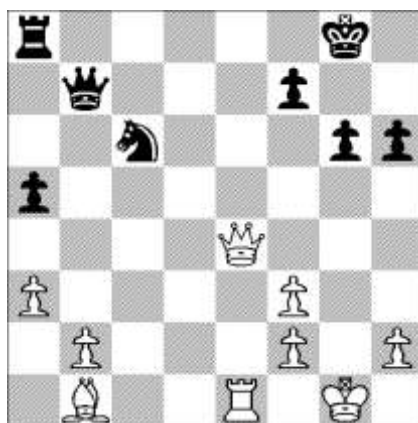
Mijn elektronische opzichter geeft aan dat 20. ... Lxa2 met gelijkspel beter was geweest. Nu de c-torens zijn geruild, is de zwarte a-toren niet langer gedekt, en dat kan direct vervelende gevolgen hebben. Zo komt mijn opzichter met als mogelijke variant 21. ... Lxa2, 22. Lxa2 Pxa2, 23. Dd5 Pxc1, 24. Da8x+ Kh7, 25. Dxa5 en alhoewel hij deze stelling als “beter voor Wit” beoordeelt, denk ik dat Zwart gewoon verloren is. Misschien hard werken, maar toch. Ik meen me te herinneren dat Jan na de partij iets soortgelijks als mijn elektronische vriend opmerkte over het nemen op a2 en daarom had gekozen voor iets anders.

21. ... Ld5, 22. Te1 Db7?

Zwart stond al niet fijn, maar nu kan Wit (+ -), op misselijke wijze gebruik makend van een “blote” zwarte koningsstelling, zijn opponent in onoverkomelijk leed storten.

23. a3 Lxf3, 24. gxf3 (!) Pc6, 25. De4 g6

→

26. La2 (!) Kg7, 27. Ld5 Tc8, 28. Tc1 f5, 29. Da4 Dxb2, 30. Txc6 Txc6, 31. Dxc6 Dxa3, 32. Dd7+ Kf6, 33. De6+ Kg5, 34. De3+

Deze laatste zet werd uit een soort luiheid gespeeld, in de verwachting dat Zwart nu wel zou abandonneren. Dat gebeurde niet. De overige zetten vormden Jans verwerkingsritueel en ik zal de lezer er niet mee vermoeien. De vis spartelde, maar werd uiteindelijk op het droge getrokken. **(1-0)**

□

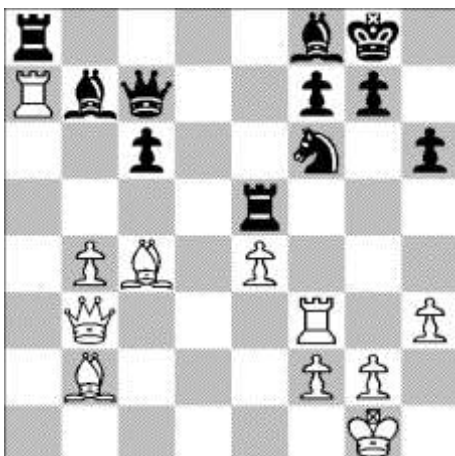
verslag	Avonturen in Amerika	Robby Kevlishvili
----------------	-----------------------------	--------------------------

Op 22 augustus was het zover: Ik nam het vliegtuig van Schiphol naar Detroit en vanuit daar vloog ik naar mijn eindbestemming: Saint Louis. Maanden was ik bezig met de voorbereiding om te verhuizen naar de Verenigde Staten, maar heel soepeltjes verliep het allemaal niet. Ik zal U niet vermoeien met verhalen over gemiste afspraken bij het Amerikaans consulaat, of fouten van het postkantoor, of hoe ik pas één dag voordat ik vertrok mijn visum had gekregen. Die bewaar ik voor een mogelijk volgend stukje voor de Promoot (Rob ☺).

Maar wat doe ik hier precies? Ik doe een vierjarige bachelor Finance aan Saint Louis University (SLU) als elke andere 'normale' student. Wat dat nu precies inhoudt weet ik zelf ook nog niet, dat wordt in de komende vier jaar wat duidelijker. Daarnaast zit ik in het schaakteam, een beetje zoals een football-speler, of een basketballer etc. Dus ook voor het schaken hebben we een competitie tussen de universiteiten. Dit werkt als volgt: elk jaar rond Kerst (het is al bijna zover!) is het "Pan-American Intercollegiate Chess Championship" waarbij ongeveer 30 universiteiten (sommige universiteiten met meerdere teams, waaronder SLU) zich proberen te kwalificeren voor de "Final Four" in New York, en de winnaar van dat evenement kan zich kronen tot "beste schaakuniversiteit van Amerika". Wij hebben op het moment 6 GM's en 4 IM's uit veel verschillende landen (o.a. Polen, Turkije, Griekenland, Nederland etc.). Hierdoor zit ik op bord vier van het tweede team. Wij horen op papier bij de zes sterkste universiteiten van het land, dus we maken goede kansen om ons te plaatsen. Één grootmeester die naar SLU gaat kent U zeker: GM Benjamin Bok! Hij is hier uiteraard alleen maar om ervoor te zorgen dat ik de Nederlandse taal niet vergeet ☺.

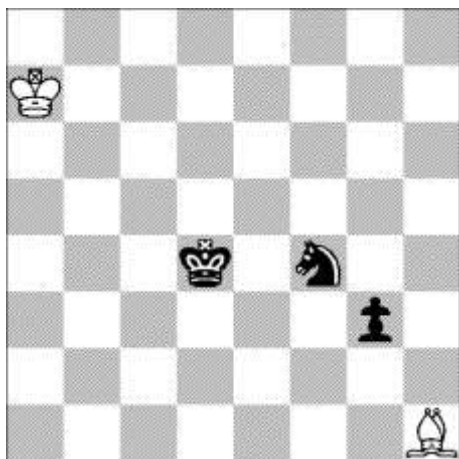
Zoals U misschien wel weet heeft Saint Louis een best sterke schaakcultuur. Dit komt door Rex Sinquefield, een stinkend rijke man die schaken (gelukkig) erg leuk vindt. Deze schijnbare miljardair heeft in 'downtown' Saint Louis een schaakclub opgericht waar de absolute wereldtop vaak te zien is. Deze schaakclub heeft echter ook voor mij een aantal voordelen. De club organiseert redelijk vaak rapid- en blitztoernooien met goede prijzen. De toernooien zijn altijd leuk en helpt me toch nog een beetje in vorm te blijven, ook al heb ik niet veel tijd om toernooien te spelen tijdens school.

Zoals ik dus al eerder zei, ik heb niet veel tijd naast school, maar ik heb toch nog aardig wat geschaakt sinds ik hier ben. Ik speelde het Saint Louis District Championship (waar ik 1^e werd), het Midwest Collegiate Championship (waar ik naar verwachting in de middenmoot eindigde), en daarna speelde ik de Spice Cup en een gesloten GM tienkamp (die allebei slecht gingen). Uit die toernooien heb ik nog wel wat leuke fragmentjes kunnen vinden:

[1] Kevlishvili (2483) - Tokhirjonova (2415),
Midwest Collegiate championship, 4^e ronde

Wit staat al een tijdje totaal gewonnen. Ik heb net een paard 'geofferd' op e5 en kan binnenkort mijn rente op komen halen. De beste voorzetting voor wit is 1. Txb7 Dxb7, 2. Lxe5 waarna wit een pion voorstaat en ook nog aanval heeft. Ik speelde echter 1. Lxe5.
Is dit ook nog goed voor de winst?

[2] Proleiko (2156) - Kevlishvili (2481),
Saint Louis District Championship, laatste ronde

Zwart aan zet. Wint dit eindspel voor zwart of kan wit het nog remise houden?

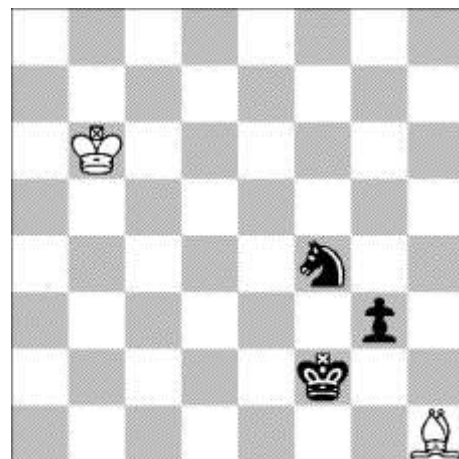
Om af te sluiten: Ik heb het erg naar mijn zin hier. Het schaken verloopt helaas niet helemaal naar wens, maar ik heb er alle vertrouwen in dat het langzaamaan weer goed zal lopen. Er staat mij een drukke december te wachten met eindexamens, een toernooi in Mexico en

het Pan-American Collegiate championship! Precies het soort schema waar ik op hoopte toen ik hier naartoe kwam ☺ .

Antwoorden:

[1] Nee! Na **1. Lxe5 Dxe5, 2. Txb7?** (2. Txa8 Lxa8, 3. Lxf7+ geeft wit nog voordeel, waarschijnlijk niet genoeg voor de winst). **2. ... Ta1+, 3. Lf1 Txf1+!, 4. Kxf1 Da1+!, 5. Ke2 Da6+** en zwart wint de toren terug. Zwart staat daar beter, gelukkig kon ik het nog remise houden.

[2] Het eindspel wint voor zwart! De witte koning staat te ver weg. Ik vind het zelf best grappig om te zien wat zwarts idee is: **1. ... Ke3, 2. Kb6 Kf2** (zie diagram). Met de dreiging Pg2! gevolgd door Kg1 en de witte loper is ingesloten. Daarom speelt wit **3. Le4** waarna zwart handig zijn paard omspeelt: **3. ... Pd3!, 4. Kb5 Pe1!** (nu dreigt zwart Pf3 met winst), dus moet wit gedwongen **5. Lh1** spelen, waarna zwart wint met **5. ... Pg2!**

Naschrift van de redactie: Wij hopen dat dit het begin is van een (lange?) reeks verslagen over het wel en wee van "ons aller Robby" in de USA!

toernooi	Vienna Chess Open 2015	redactie
-----------------	-------------------------------	-----------------

Naar aanleiding van de vorige Promoot wees Bernard de redactie erop dat er naast 2019 en 2011 ook in 2015 een vertegenwoordiging van Promotie in het Vienna Chess Open heeft meegespeeld:

groep	start-positie	speler	Elo	punten	eind-positie
A	53	FM Robby Kevlishvili	2357	6 uit 9	48
A	105	FM Bernard Bannink	2258	5½ uit 9	92
A	272	Henk Noordhoek	2056	3 uit 9	407

partijen	De draufgänger Daniil Dubov	Hans Meijer
-----------------	------------------------------------	--------------------

Daniil (Daniël) Dmitrievich Dubov (Doebov) kwam op 8 april 1996 in Moskou ter wereld. Hij behaalde zijn grootmeester titel in 2011 toen hij 14 jaar, 11 maanden en 14 dagen oud was. Sinds eind december 2018 is hij de wereldkampioen rapidschaak.

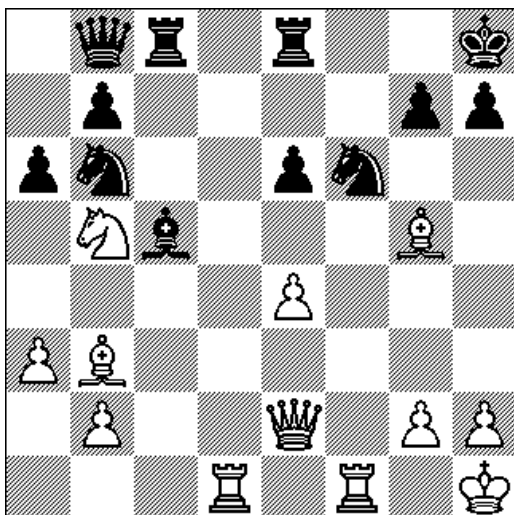
Daniil Dubov is een schaker van wie ik automatisch zijn partijen naspeel want Dubov schaakt zoals Ajax voetbalt. Er gebeurt altijd wel iets totaal onverwachts.

Een interview met Dubov is in New in Chess (NiC) Magazine 2019/1 te vinden. Hij was secondant van Magnus Carlsen toen deze zijn titel in 2018 tegen Fabiano Caruana verdedigde.

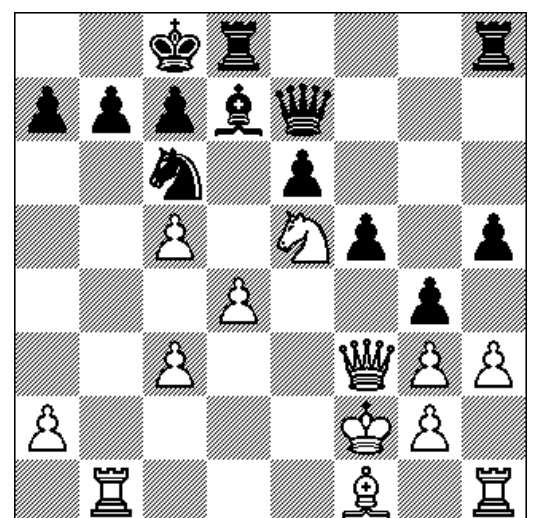
Ik kwam de naam van de toen zestienjarige Daniil Dubov voor het eerst tegen tijdens het Tata Steel toernooi van 2013. Hij eindigde in de B-groep als vijfde met 7.5 uit 13, zie NiC Magazine 2013/2. Zijn trainer Sergey Shipov was van mening dat zijn pupil niet snel genoeg vorderingen maakte. Zo had Dubov volgens Shipov de B-groep beslist moeten winnen.

Hieronder vijf typerende partijen van deze vechtjas (draufgänger) die altijd zijn eigen weg kiest.

[1] Daniil Dubov (2600) - Sergey Tiviakov (2655), Tata Steel Group B, Wijk aan Zee, 25-01-2013

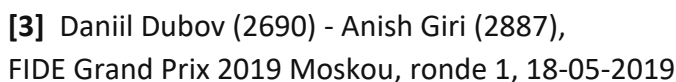
1. d4 Pf6 2. c4 e6 3. Pc3! Lb4 4. e3 O-O 5. Pe2 d5 6. a3 Le7 7. cxd5 exd5 8. Pf4 c6 9. Ld3 Te8 10. O-O Pbd7 11. f3! Pb6 12. Kh1 c5 13. Lc2 cxd4 14. Dxd4 Le6 15. Pxe6 fxe6 16. Dd3 Tc8 17. e4! dxe4 18. De2! Dc7 19. Lb3! Ld6 20. Lg5 Kh8 21. Pb5 Db8 22. Tad1 Lc5 23. fxe4 a6? (zie diagram). 24. e5! Pfd5 25. Lc2! Le3 26. Pd6 Lxg5 27. Pf7+ Kg8 28. Lxh7+! Kxh7 29. De4+! 1-0. Zie NiC Magazine 2013/2.

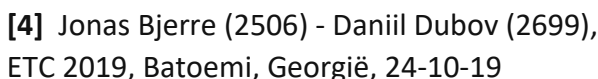
[2] Daniil Dubov (2644) - Ante Brkic (2584), European Individual Championship, Gjakova, Kosovo, ronde 8, 20-05-2016

1. d4 Pf6 2. c4 e6 3. Pf3 d5 4. Lg5 Lb4+ 5. Pc3 h6 6. Lh4 g5 7. Lg3 Pe4 8. Dc2 h5 9. h3 Lxc3+ 10. bxc3 Pxd3 11. fxd3 Pc6 12. e4 dxe4 13. Dxe4 Dd6 14. Kf2 Ld7 15. c5 De7 16. Tb1 O-O-O 17. Pe5 f5 18. Df3 g4 (zie diagram). 19. La6 gxf3 20. Lxb7+ Kb8 21. Lxc6+ Kc8 22. Lb7+ Kb8 23. Lxf3+ Kc8 24. Lb7+ Kb8 25. Lc6+ Kc8 26. Tb2 1-0.

Laat ik altijd gedacht hebben dat je met de rokade de koning op een snelle manier achter je eigen pionnen in veiligheid kunt brengen. Dubov liet in zijn partij tegen Giri zien dat dit niet altijd het geval is. Voor analyses van de hand van Dubov van deze partij zie NiC Magazine 2019/5.

Leuk is het commentaar van Dubov bij zijn ETC (European Team Championship) partij tegen de Deen Jonas Bjerre: “Het is geen team voorbereiding – het is mijn eigen voorbereiding. Ik vermoed dat onze teamleider verbaasd was. Hij vroeg me van te voren om kalm te blijven en geen belachelijke zetten te spelen ... Als 8...d5! werkt dan is het een fantastische vondst.”

Dubov scoorde 5½ uit 7. Rusland (Dmitry Andreikin, Nikita Vitiugov, Kirill Alekseenko, Maxim Matlakov, Daniil Dubov) behaalde goud, Oekraïne (o.a. Ivanchuk) zilver en Engeland (o.a. Adams) brons.

☐

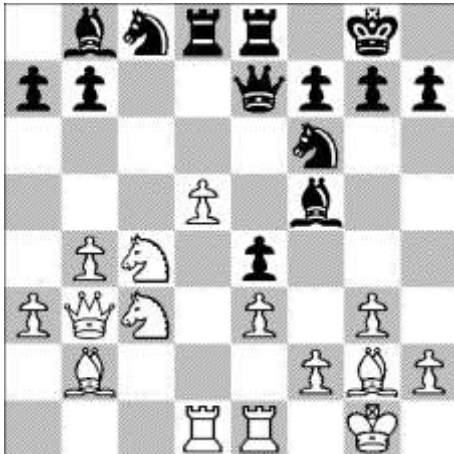
De zetten van Van Zetten	Dream-day, back in the DD-days	Maarten van Zetten
-------------------------------------	---------------------------------------	-------------------------------

Na op maandag terug te zijn gekomen uit Israël van een fascinerende studiereis, kwam de KNSB-zaterdag dichtbij. In de dagen vooraf dacht ik nog veel aan Israël. Het beloofde land, waar zoveel terug te vinden is uit de Bijbel en waar je zo ongelooflijk veel leert in een paar dagen. Toch de landing hier in Nederland en op dinsdag begon de werkweek op school. Lesgeven, trainen, achterstanden wegwerken en toetsen nakijken. Het gaat allemaal door...

Gelukkig had ik veel nieuwe energie opgedaan. Dus dat compenseerde ongetwijfeld voor het gebrek aan slaap. Dankzij John had ik een prachtig boek (Chess evolution 2, Yusupov) waarmee ik in het vliegtuig tactiek kon oefenen. Dat heeft zeker geholpen! Op 23 november stond de wedstrijd tegen mijn oude club DD op het programma. Uiteindelijk werd het een prachtige schaakmiddag, met veel interessante partijen.

Mijn tegenstander offerde vroeg in de partij al een pion. Daar krijgt zwart zeker wat compensatie voor, maar helemaal duidelijk is het niet. Tijdens de partij moest ik terugdenken aan de studiereis naar Israël. Ergens vaag in mijn achterhoofd kwam ik erachter dat wij de partij Aronian-Sutovsky (European Team Championship 2007) aan het volgen waren. Een aantal elementen van de partij had ik nog wel onthouden.

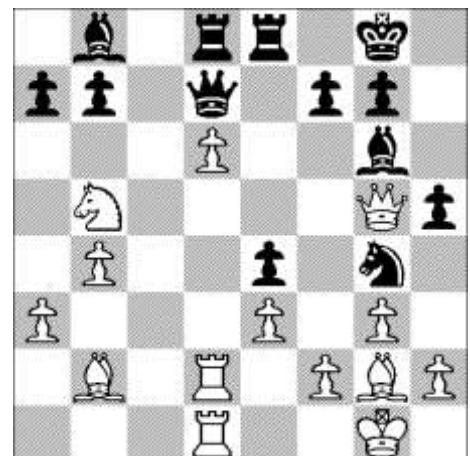
Mijmerend aan de studiereis dacht ik terug aan verschillende gesprekken met de Israëli, daar kwamen wij als studiegenoten erachter dat zij veel dreigingen proberen te negeren en aan die dreigingen zo min mogelijk aandacht besteden. Zij vervolgen zo goed als dat gaat hun weg. Dat probeerde ik ook in de partij toe te passen.

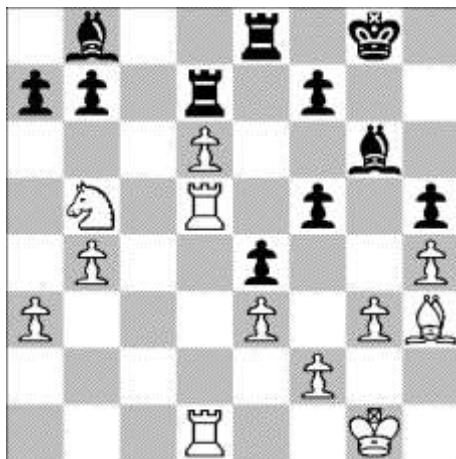

Een andere gedachte is het bezit wat je hebt, koesteren. De pion die ik gewonnen had, wilde ik natuurlijk met hand en tand verdedigen. Alleen in zo gunstig mogelijke omstandigheden kon ik eraan denken om de pion terug te geven.

Tijd is een element wat voor de Israëli ook een rol speelt. Meestal hebben zij haast en moeten zij opschieten. Dat moest ik zelf ook, omdat ik met de vlag op vallen richting zet 40 ging. Gelukkig had ik tactiek geoefend en kon ik wat stukken afruilen, zodat mijn sterkste stukken hun werk konden blijven doen.

In de spannendste fase van de partij hield ik het hoofd koel, elimineerde ik wat strijdmachten en wist ik zet 40 te halen. Tijd om adem te halen en te zien hoe ik met behoud van controle de partij naar mij toe kon trekken. Dat lukte gelukkig langzaam maar zeker en uiteindelijk kon ik met een aantal fijne manoeuvres de winst binnen halen. Dat was een mooie afsluiter, want het team won ruim met 5½-2½.

In Israël speelt de vorige, maar ook de volgende generatie een belangrijke rol. Het gezegde: 'Al ben je een dwerg, op de schouders van een reus kun je verder kijken dan hij!' Nu zag ik bij LSG 3 een oude bekende spelen, die mij ook nog een hoop geleerd heeft. Dat hij precies dezelfde opening met wit speelde, was natuurlijk helemaal bijzonder. Ook daar eindigde het in 1-0. Toeval!?

□

toernooi	Gepruts in het Haags Weekend Toernooi	John Tan
-----------------	--	-----------------

Het wil dit seizoen maar niet op gang komen. Tot begin november was de score bij Promotie: intern 3 remises en extern 2 remises en 3 verloren. Er is gelukkig een wereld buiten Promotie. Gelukkig, want het gras bij de burens is altijd groener, toch?

Half november is het Haags Weekend Toernooi dus snel hiervoor aangemeld. De laatste keer dat ik aan dit toernooi meedeed was eind jaren 90 en het heette toen nog DD Weekendtoernooi. Speellocatie was een school vlakbij het Malieveld. Aldaar was een poffertjeskraam en op de tweede speeldag deden Richard en ik ons tegoed aan een portie poffertjes. Het was errug lekker en het was errug veel. Voordat u spoorlaags richting Malieveld vertrekt, wil ik u er op wijzen dat resultaten uit het verleden geen garantie zijn voor het heden. Ik weet niet of u nog steeds errug veel krijgt en of het nog steeds errug lekker is.

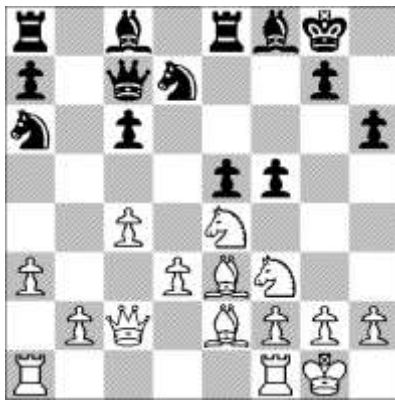
U weet wat er gebeurt als u een volle maag hebt en als het bovendien errug warm en broeierig is: u wordt dan slaperig en wil dan een tukkie doen op de bank. Dat overkwam mij in het toernooi. In de volgende ronde was de wereldberoemde Alexander Münninghoff de tegenstander. Hij had met wit lang gerokeerd. Ik viel bijna in slaap en na het snoepen van een pion op a2 bood ik remise aan. Na lang denken nam hij het aan. Ik was in één keer klaar wakker: domoor, hoe kan je een pion voor staan en remise aanbieden?!

Overigens blijf ik mij verbazen hoe je na ruim twintig jaar dit soort details nog weet. Hoe wonderlijk is het menselijk brein! Na dit toernooi heb ik nog één keer aan een weekendtoernooi meegedaan. Op mijn leeftijd lukt het niet meer om 6 wedstrijden in 3 dagen te spelen dus dan moet je het ook niet doen.

Maar ik dwaal af. Het HWT. De eerste ronde gaf ik een volle toren weg. Leest u de eerste twee regels van dit artikel en u begrijpt dat dit een normale gang van zaken is.

De tweede ronde verliep ook niet zo best. Telt u de stukken maar. Zwart heeft op vrij onnozele wijze een pion weggegeven. Vol zelfbeklag zat ik minutenlang naar de stelling te kijken. Voetballers hangen hun schoenen aan de wilgen als ze stoppen met voetballen. Hoe doet een schaker dat? Het hout in de fik steken? Plotseling ging de zon schijnen! Na Lf6-e7 wordt het paard gevangen! Een toevalligheidje in de stelling. Op Pd6-e4 komt f7-f5 en het paard kan nergens naar toe want (nog een toevalligheidje in de stelling) Pe4xc5 gaat niet omdat die pion toevallig gedekt staat door die lieve loper op e7. Op de 57^e zet was het punt binnen! ►

Het wordt eentonig maar ook in de derde ronde werd flink geprutst (door mij). Pe4 staat aangevallen. Een normale zet is Pc3. Volgens het ijzer staat wit dan een gezonde pion voor. Uit het voetbal kent u vast de term “hoog verdedigen” en ik meende f5 aan te vallen met Pe4-g3. Na lang denken beredeneerde ik dat het paard op c3 niet veel doet dus toch maar Pg3. Zwart schoof onmiddellijk de pion naar f4 en toen pas zag ik dat er een loper op e3 stond. De partij zal ik u besparen. In één zin: ik gaf dus een stuk weg maar won later een stuk terug om een paar zetten later een kwaliteit weg te geven maar wist uiteindelijk de partij te winnen. Het is maar de B-groep moet u maar denken.

De vierde ronde een bye opgenomen. Subtotaal 2½ punt uit 4. Het valt niet mee maar het valt ook niet tegen. Missie: de laatste twee ronden winnen en misschien zit er een podiumplaats in.

De vijfde ronde. Waar gaat Pf6 naar toe? e5 is een mooi en natuurlijk veld maar de opdracht was toch om op winst te spelen? Dat gaat alleen als je agressief naar voren gaat. Wel met beleid uiteraard. Dus Ph5! Na Le3 Dh4 is g2-g3 een zet waar je rekening mee moet houden. Hoera, het werd gespeeld! Pxd3 is dan de volgende zet. Het paard valt De2 en Tf1 aan dus wit moet daar iets aan doen. h2xd3 is een mogelijkheid. Dan komt Dxd3; Kh1 (Dg2 Dxd3; Kxd3 Pxd3) Dh3; Kg1 Pxd3 en daarna Dxe3.

De andere mogelijkheid is het gespeelde Df2. Na Pxd3; Dxc2 (hxd3 Dg4; Dxc2 Dxd3 en Dxe3) Pxf1 heeft zwart een kwaliteit en een pion buitgemaakt. Genoeg voor de winst.

Natuurlijk had wit het op een paar plekken beter kunnen doen maar als je moet winnen dan mag zwart best op een paar zwakke zetten speculeren.

Zoals een bekende Nederlandse filosoof ooit zei:
“je kan alleen een doelpunt maken als je schiet”.

Goed bezig! En ook beetje blij. Van Ph5 in het eerste diagram tot Pxf1 heb ik alles globaal gezien: “de vorm” komt terug! Het was niet zo moeilijk. Loper e3 staat ongedekt dus de vraag is wanneer je op c2 slaat. Je moet wel diep doordenken want als het zaakje na Pxd3 niet klopt dan is zwart het haasje. U denkt al: “Het lek is boven!”. Helaas moet ik u teleurstellen. Die loper op e3 staat nog steeds ongedekt. In het diagram hiernaast meende ik Dh4xd3 met schaak te kunnen spelen (dit klopt!) en na Dg2xd3 meende ik Lxd3 met schaak te kunnen spelen. Dit klopt niet want de witte koning staat op h1 dus na Lxd3 is wit niet verplicht om op d3 te slaan (waarna Txd3 volgt). Gelukkig gaf mijn tegenstander op na Dxd3. Ik kreeg niet de kans om nóg meer te prutsen. In de zesde ronde werd ook het volle punt gepakt en met 4½ uit 6 eindigde ik op een gedeelde derde plaats.

Maurice Hettfleisch deed mee in de A-groep. Daar scoorde hij 2½ uit 6 met een TPR van 1944! Met de opmerking dat enkele veelbelovende stellingen niet met meer punten werden beloond! Goed bezig die jongen! De club moet zijn contract maar snel verlengen.

□

varia	De wil om te winnen	Rens Minnema
--------------	----------------------------	-------------------------

Op een zonovergoten terras in Palau zitten Harrie en ik aan de brunch, Harrie aan de tonic en ik met de grootste pint. We hebben voor de clubgenoten redelijk verborgen weten te houden dat we meedoen aan het Capo d'Orso toernooi op Sardinië. Als we goed scoren hangen we het bij terugkomst aan de grote klok, scoren we slecht dan hoor je ons er nooit meer over. Het prachtige uitzicht over het plaatselijke haventje, waar proppers, alle toeristen als wandelende geldzakjes, proberen luxe boten op te duwen, geeft ons een verruimend vergezicht.

Gaan robots de mensheid overnemen, worden ze slimmer dan wij, zijn ze ons de baas, en is het eerste wat ze dan doen ons vernietigen?

Veel van ons uiteindelijke conclusie is te verklaren vanuit het schaakbrein. Regelmatig wordt aan een topschaker gevraagd, hoe kan het dat jij zo goed kunt schaken? Stelselmatig is dan het antwoord, en ik heb heel wat interviews met grote schakers gezien, geen flauw idee. Ongelofelijk. Het is met de kennis van nu namelijk best redelijk te ontrafelen. Supercomputers laten ons dit haarfijn zien. Vergelijk het schaakbrein met een datacenter, die tegenwoordig als paddenstoelen uit de grond komen.

Computers in een datacenter bestaan in de kern voor een belangrijk deel uit verschillende soorten chips. Memorychips en Logic-chips. De Memorychips dienen als geheugen, de capaciteit om gegevens op te slaan. Hoe meer gegevens op een kleine chip kan worden opgeslagen, hoe beter. De Logic-chips hebben het vermogen opgeslagen data te combineren, verbanden te zien in deze gegevens, deze te analyseren en interpreteren, met andere woorden: Logica te zien in de data. Beide soorten chips moeten goed samenwerken, Logic moet immers aan de slag met de data van Memory. Memory moet de data zeer gestructureerd opslaan zodat Logic hier makkelijk bij kan. Dan is er de processor, ook een soort chip, die bepaalt hoe snel berekeningen kunnen worden uitgevoerd en hoe snel zaken kunnen worden aangestuurd. Verder speelt cachegeheugen een belangrijke rol. Een kleine hoeveelheid data die "voorin" het geheugen wordt opgeslagen om sneller beschikbaar te zijn dan de brondata.

In een schaakbrein zou je bovenstaand geheugen, het analytisch vermogen en de rekenkracht groten-deels kunnen bestempelen als talent. Aangeboren en niet aangeleerd. Dit is de basis voor een (top)schaker.

Om het hart van de computer optimaal te benutten is toevoer van data nodig. Enorme hoeveelheden, big data. Dit kan worden opgeslagen in Memory waarna Logic ermee aan de slag kan. Die vindt logica, legt verbanden, en herkent zo patronen. Die patronen zou hij kunnen opslaan in het snelle geheugen als die vaker voorkomen, zo kan hij hierop sneller een beroep doen.

Door veel schaakpartijen te spelen, en zo je brein veel data aan te leveren, krijg je dus de gelegenheid patronen te herkennen en deze op te slaan. Denk aan bekende openingen of bekende toreneindspelen. Die kom je vaker tegen en dan is het handig hier snel een beroep op te kunnen doen vanuit je geheugen. Voor snelschaken is het handig dit op te slaan in het cachegeheugen, dan kost het minder tijd dit op te roepen.

Patroonherkenning kun je zien als aan te leren, natuurlijk dient hiervoor als basis het aangeboren talent. Zo voorzag Alpha Zero zich voor de match van data door eerste in enkele dagen miljoenen partijen tegen zichzelf te spelen.

Om het intrinsieke gedeelte van een datacenter onder perfecte condities te laten opereren, zijn allerlei omgevingsfactoren van belang. De koeling, energietoevoer (elektriciteit), zo min mogelijk contact met

de buitenlucht (vacuüm), de omgevingstemperatuur. Alles liefst zo stabiel mogelijk zodat er geen stress ontstaat waardoor de brain minder goed kan functioneren. Optimale condities zorgen tevens voor een langere levensduur van het kerngedeelte.

We herkennen dit allemaal uit de schaaksport, het brein wil rust, geen kabaal tijdens het schaakspel. Daarnaast zorgen we bij een lange schaakpartij voor voldoende koeling en energietoevoer in de vorm van eten en drinken. Verder wil je niet schaken in een omgevingstemperatuur van bijvoorbeeld 30 graden, zoals het LCT toernooi. Ook is het in fysieke conditie houden van het lichaam een voorwaarde om lang(er) gebruik te kunnen maken van het kerngedeelte. Zaken als roken helpen dan niet mee, alsof je steeds een roetwolk het datacenter in blaast. Stabiliteit in de omgevingsfactoren zorgt zo ook voor optimale concentratie.

Deze condities, de omgevingsfactoren, kan iedereen optimaliseren. Dit is daarmee aangeleerd. Moet wel worden gezegd dat in een datacenter de condities veel makkelijker continue perfect kunnen worden gehouden, in een menselijke omgeving is altijd wel iets wat roet in het eten gooit.

Op alle genoemde punten legt de mens het "glansrijk" af tegen de computers in een datacenter. Het is daarom dat de schaakcomputer ons ruimschoots heeft verslagen. En dit wordt alleen nog maar gekker met de kwantumcomputer voor de deur.

Terug naar de robots. Een robot is simpel gezegd niets anders dan een rondwandelende hoeveelheid data verpakt in een ijzeren jasje. Aangevuld met een pakket kunstmatige of artificiële intelligentie probeert hij zo goed mogelijk de mens te imiteren. In zijn gedrag, cognitieve en emotionele eigenschappen en lichamelijke bewegingen. Alles in opdracht van de mens. Het valt de robot niet mee, maar hij leert snel. Als hij dit door de jaren onder de knie heeft, staat het volgende probleem te wachten. Een probleem dat hij nooit zal overwinnen.

De mens blijft superieur. Ieder mens en daarmee iedere schaker heeft een WIL, een intrinsieke drive, ambitie, een reden waarom hij hier is. Een schaker heeft de wil om te winnen. Iets drijft hem om de beste te willen zijn, bij de een is deze wil sterker en de motivatie anders dan bij de ander. Waarom? Daarom. En daar kan een robot niets mee, hij drijft op logica, en "daarom" is niet logisch. Een robot heeft geen eigen wil, geen ambitie. Wel altijd een doel, maar altijd bedacht door de mens. Dus als wij willen dat op veel gebieden de computer slimmer is dan wij, dan is dit omdat wij dit willen. En als de robot als doel krijgt om ons te vernietigen dan sluit een ander, hopelijk, de energietoevoer af.

Een mens leek altijd superieur door logisch te redeneren, maar niets lijkt minder waar. Ons soort is superieur door Onlogica. Waarom? Daarom!

Tevreden stellen Harrie en ik dit vast. Ons terrasbezoek is uit de hand gelopen. We snellen naar ons appartement en springen op onze elektrische fiets voor een tocht door de bergen op weg naar Capo D'Orso alwaar ons de volgende toernooironde wacht. De buitentemperatuur is 32 graden, niet ideaal voor een schaakpartij weten wij nu. Het maakt niet uit, we WILLEN winnen, logisch toch.

□

puzzel	Kerstpuzzel 2019 [1]	Jan Blankespoor
---------------	-----------------------------	------------------------

Kerstrebus 2019: Nederlandse plaatsnamen gevraagd!

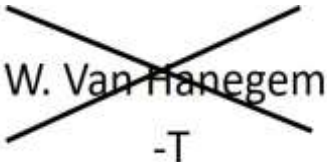
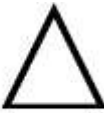
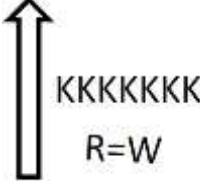
Traditiegetrouw ook dit jaar een kerstrebus/cryptogram om op te bijten onder de kerstboom. Ditmaal gaat het om Nederlandse plaatsnamen (alle plaatsen hebben meer dan 1000 inwoners). Moeilijker dan vorig jaar omdat er zoveel van zijn, makkelijker omdat de eerste letter in de slagzin voorkomt.

Plaats de gevonden woorden (die dus allemaal een plaatsnaam voorstellen) op de juiste plaats in het antwoordenformulier en er valt een schaakcitaat (ditmaal een waarheid als een koe!) te lezen. Zend deze zin toe aan Rob de Vries (vries809@gmail.com), maar vermeld ook alle gevonden woorden (spreuk = 20 punten, elk woord is 1 punt extra). Er zijn weer drie prijzen te winnen. **Deadline:** 31 januari 2020.

Een kleine aanwijzing: De ij wordt ditmaal als twee letters gerekend.

En nog een hint: De plaatsen zijn als volgt verdeeld over de provincies: Friesland: 1, Groningen: 1, Drente: 4, Overijssel: 1, Flevoland: 1, Gelderland: 7, Utrecht: 5, Noord-Holland: 4, Zuid-Holland: 4, Noord-Brabant: 1, Zeeland: 2, Limburg: 5.

Veel succes!

1 	2 	3
4 EENDEN (m/↓)	5 PLAK -L 	6 BOWLEN K=T
7 Dr. -T Ir. Mr. -S	8 L E=U	9 SKATT -P
10 LLLO -E	11 	12
13 $\frac{T}{KL}$ (Eng.)	14 MMM.....	15

16 TTTT.....T	17 VERDAAD	18 N -G T=D
19 X -I (2x) P	20 R+O T=L	21 ? K ± N
22 D <12u00	23 VOORN T=L BRASEM WINDE V=N	24 N GAME S=A
25 VEEHOUDER -D B=R I=O	26 HERCULE POIROT SHERLOCK HOLMES S=T -P -U	27 OOIEVAARLOL -I
28 SSLOOMSKOUD	29 (RUND)(N) K=C -O	30 BRENGEN L=R
 GELUKKIG NIEUWJAAR Succes bij het puzzelen!	31 T T=S V=F	32 D N D=T
	33 Ge(m.)P M=R	34 D KOLD I=O
	35 (S)(1M) -N A=E	36 P Mi of Do -O

↓

1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										
17										
18										
19										
20										
21										
22										
23										
24										
25										
26										
27										
28										
29										
30										
31										
32										
33										
34										
35										
36										

varia	Variaties van het schaakspel	Arie Werksma
--------------	-------------------------------------	---------------------

Schaken en Wiskunde

Als je goed bent in schaken dan ben je ook goed in wiskunde. Dat is een fabeltje waar er zo veel van zijn. Wel hebben schaken en wiskunde, in het bijzonder meetkunde, raakvlakken. Want het schaakspel wordt gespeeld op een bord dat gezien kan worden als een eindige tweedimensionale ruimte. Ruimtelijk inzicht of voorstellingsvermogen, dat bijvoorbeeld architecten en kunstenaars goed kunnen gebruiken, levert ook een bijdrage aan de spelsterkte van een schaker.

Door de spelregels spant het schaakbord een ruimte op met eigenschappen die afwijken van de meetkunde die we leren op de middelbare school. De afstand tussen de velden a1 en h8 is groter dan de afstand tussen de velden a1 en h1. Toch kost een koningswandeling over beide lijnen evenveel zetten. Dit vertekend beeld, een vorm van gezichtsbedrog, wordt fraai uitgewerkt in het beroemde probleem van Reti: wit Kh8, pion c6; zwart Ka6, pion h5; wit begint en bereikt remise.

Men kan de ruimtelijke eigenschappen van het 'gewone' schaakbord veranderen en daarmee variaties van het schaakspel voortbrengen die de moeite waard zijn.

Het oneindige schaakbord

Dit schaakbord heeft geen randen en omvat elk denkbaar groot bord. Plaats een witte koning, twee witte dames en een zwarte koning willekeurig op het bord. Wit geeft altijd mat in maximaal vier zetten. Hoe?

Hexagonaal schaak

Bedacht door Wladyslaw Glinski in 1936. Het bord en de velden (vierkanten) worden vervangen door zeshoeken. De velden moeten van drie verschillende kleuren worden voorzien wegens de restrictie dat aangrenzende velden verschillende kleuren moeten hebben. Dit schaken telde op zijn hoogtepunt een half miljoen beoefenaars. Het bord bestond uit 91 velden. Is het voordelig om in een open stelling te beschikken over het *lopertrio*?

Cilinderschaak

Het bord wordt gewikkeld om een cilinder, zodanig dat de a-lijn en h-lijn tegen elkaar aan liggen. De hoeken en de verticale randen zijn verdwenen omdat de rijen doorlopen. De openingszet 1. b2-b3 e7-e5 kost zwart meteen de dame want de witte loper op c1 zet zijn reis via b2 en a3 voort op h4 tot en met d8. Drievoudig schaak is mogelijk in cilinderschaak!

Opgaven:

- [1] wit Ke1, Dd1; zwart Kg8, Dg7, pionnen f7, h7 → wit geeft mat in een!
 [2] wit Ke3, Tc5, pion d6; zwart Kd1, pion c6, d7 → wit geeft mat in twee.

De laatste opgave is eigenlijk vals omdat de oplossing, een zogenaamde nulzet, niet wordt geaccepteerd als legale zet.

Torusschaak

Een voortzetting op cilinderschaak. De open uiteinden van het cilinderbord, de eerste en achtste rij, worden naar binnen gebogen en met elkaar verbonden. Er is een torus (binnenband) ontstaan. Het bord is nog steeds eindig maar heeft geen randen meer. Een promotielijn voor pionnen is er ook niet meer. De beginopstelling is niet te handhaven omdat de koningen op e1 en e8 dan naast elkaar zouden staan. Alternatieven zijn te bedenken. De witte en zwarte stukken worden geconcentreerd rond de velden a1 en h8, omringd door eigen pionnen om directe aanvallen van de vijandelijke stukken tegen te gaan. Of het aantal rijen en het aantal stukken worden verhoogd. De beginopstellingen komen verder van elkaar te liggen door tussenschuiven van extra lege rijen en worden uitgebreid met extra rijen pionnen om direct contact met vijandelijke stukken te voorkomen. Dat is noodzakelijk want op de torus komt het gevaar letterlijk van alle kanten.

Opgave (8x8 torusbord):

wit Kf7, Dg4, Ph4, pionnen d4, h3; zwart Kc6, pionnen b7, b6 → wit geeft mat in twee.

De opgave is niet triviaal want ze heeft geen oplossing op een normaal bord of cilinderbord!

Driedimensionaal schaak

Plaats acht borden boven elkaar, op het zicht een kubus vormend.

Nummer de borden van 1 tot en met 8 en klaar is het bord voor driedimensionaal schaak.

Plaats een paard op bord 5, veld e5.

Naar welke velden kan het springen? Antwoord:

bord 3 de velden e4, d5, e6, f5

bord 4 de velden e3, c5, e7, g5

bord 5 de velden d3, c4, c6, d7, f7, g6, g4, f3

bord 6 de velden zoals bord 4

bord 7 de velden zoals bord 3

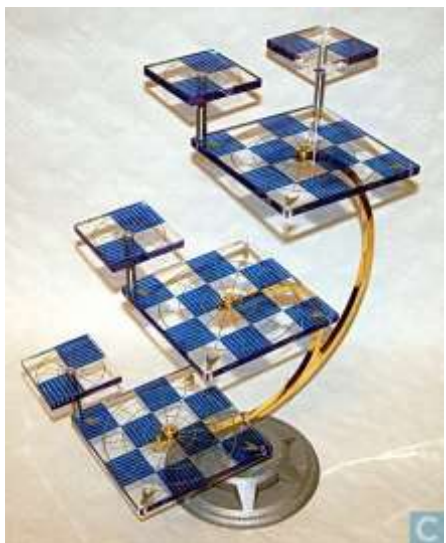
Opgave: wit K bord 6 veld e6, D bord 4 veld e4; zwart K bord 8 veld e8 → wit geeft mat in twee.

Meerdimensionaal schaak

Het aantal dimensies van het bord kan opgevoerd worden. Een voorstelling maken van het bord of een stelling is vrijwel onmogelijk geworden. Alleen rekenen biedt nog uitkomst.

Opgave:

Naar hoeveel velden kan een centraal gepositioneerd paard springen op een n-dimensionaal bord?

Mat in 1, 2, 3, 4 zetten uit alle windrichtingen

Er verandert niets aan het schaakbord. Het bord kan links- of rechtsom vier keer een kwartslag gedraaid worden. De richting waarin de pionnen lopen draait mee. Dit levert vier verschillende stellingen op waarin wit mat geeft in 1, 2, 3, 4 zetten.

Opgave:

wit Kf1, Dd8, Lh3, Pf3 en h5, pionnen b3, c2, d4; zwart Ke4, Ta3, La2, Pa5 en h7, pionnen b7, d3, e6.

□

theorie	<i>Een spade dieper [9]:</i> Krachtige kennis, schoonheid en verdriet...	<i>Jan Willem</i> <i>Duijzer</i>
----------------	---	---

Krachtige kennis

“Fundamental Chess Endings”, geschreven door Karsten Müller. Op mijn bureau ligt de eerste druk uit 2001 (€ 38,- toen al). Ik heb dit indrukwekkende boekwerk al vaker genoemd, maar het kan niet genoeg worden herhaald dat deze uitgave bij de beste schaakboeken ooit hoort. Ik bestudeer het niet dagelijks, maar ben er wel zozeer aan gehecht, dat ik het alleen wil uitlenen onder de voorwaarde van een serieuze borgstelling (minimaal een trouwring of de sleutels van een sportieve auto).

Onlangs liep ik op tegen het begrip “krachtige kennis”, dat is uitgevonden door twee Britse of Amerikaanse onderwijssociologen, hun namen ben ik even kwijt. Strekking ervan is dat leerprocessen sterk bevorderd worden als je de beschikking hebt over kennis die is opgeslagen in je lange termijn geheugen. Ik noem even als voorbeeld de kennis over de begrippen gezin en familie. Als je als kind in je thuis-situatie vertrouwd bent met een grote variatie aan woorden en situaties op het gebied van gezin en familie (ouders, broers, zussen, ooms, neven, grootouders etc.) inclusief alle issues die daarbij horen (liefde, trouw, eten, taakverdeling, ontrouw, ruzie, zorg, steun, loyaliteit etc.) dan verschaft je dat een rijke bron aan zogenaamde krachtige kennis op dat gebied. Met behulp van die krachtige kennis kun je relatief snel en gemakkelijk nieuwe kennis op het gebied van gezin en familie verwerven. Je kunt het als het ware zonder veel inspanning een plek geven, in tegenstelling tot kinderen die deze basiskennis niet of in mindere mate hebben. Enfin. De betrokken onderwijssociologen¹ doen met dit verhaal een pleidooi voor herwaardering van het belang van “kennis”. Niet als in rijtjes uit je hoofd leren (wat waarschijnlijk ook geen kwaad kan), maar krachtige kennis, die je een basis verschaft voor je verdere ontwikkeling.

Nu naar het schaken. Het boek van Karsten Müller bevat een schat aan informatie die een plekje waard is in je lange termijn geheugen. Dus ga er maar even voor zitten.

Toreneindspel met vrije randpion

Centraal staat dit keer het toreneindspel met een vrije randpion meer voor een van beide spelers. Toevallig kwam het op 2 november jl. in het Denksportcentrum in Leiden twee keer op het bord: in de partij van Ben Ahlers tegen Ernst Gevers (LSG 3 – Promotie 1) en in de partij tussen Jan Willem de Jong en Sebastian Halfhide (LSG 1 – Charlois Europoort 1). Ik behandel eerst kort de theorie. *Zie diagram 1.*

Een voorbeeld van een van de hele groten uit de schaakwereld: Viktor Korchnoi. De stelling is uit de partij Korchnoi - Van der Wiel, Wijk aan Zee 1984. Zwart is aan zet. Hoe moet deze stelling beoordeeld worden? De witte dreiging is simpel: met koning en pion naar voren lopen. Zwart moet proberen dat te voorkomen en ondertussen zelf tegenkansen creëren met toren en koning tegen de witte pionnen.

← *diagram 1*

¹ Ik heb ze even opgezocht: Young, M. & Muller, J. “Curriculum and the specialization of Knowledge”. Oxon: Routledge, 2016.0

Er volgde 1....Tb6+ 2.Ka1! (Korchnoi gaat rustig zijn stukken op de goede plek zetten) Kg7 3.a3 Kf6 4.Te2 h5 5.Ka2 h4 6.a4 Td6 7.Kb3 h3 8.g3 Td3+ 9.Kb4 Txf3 10.a5 Tf1 11.Ta2 Tb1+ 12.Ka4 Kg5 13.a6 Tb8 14.a7 Ta8 15.Kb5 Kg4 16.Kb6 f5 17.Kb7 Te8 18.a8D Txa8 19.Kxa8 g5 20.Kb7 f4 21.gxf4 gxf4 22.Kc6 **1-0**. Zie *diagram 2*. Zwart kan het nog wel even proberen, maar de witte toren kan de zwarte pionnen gemakkelijk tegenhouden.

diagram 2 →

Belangrijke principes bij dit eindspel zijn:

1. De positie van de toren: ideaal is een positie achter de vrijpion (in duwende positie dus).
2. De positie van de koningen. Voor de speler met de vrije randpion geldt: zorg dat de koning de opmars van de pion steunt. Maar wend zonodig het steven naar de andere vleugel als daar meer te halen is. Over het algemeen kan de speler met de extra pion de verdedigende partij in posities van zetdwang manoeuvreren. Best ingewikkeld, dus ik zal daar zo iets van laten zien.
3. De hoeveelheid pionnen. Met minder pionnen op het bord dalen de winstkansen. De partij van Jan Willem de Jong is daarvan een goed voorbeeld (zie verderop).

In de diagrammen 3 en 4 heb ik ter illustratie twee veel voorkomende posities opgezet. In *diagram 3* staat de witte toren achter de vrijpion. Een ideale positie. Wit staat op winst: strategie is om de a-pion zo ver mogelijk naar voren te schuiven, de koning naar voren te bewegen en als zwart de koning met zijn eigen koning blokkeert streven naar zetdwang. Wit heeft in deze positie altijd meer (wacht)zetten tot zijn beschikking.

Vanuit diagram 3 speelt wit bijvoorbeeld: 1.Kf2 Kf6 2.Ke3 Ke5 3. Kd3 Kd5 4.Kc3 Kc5 5.a5 Ta6 en nu speel je met wit een wachtzet, zoals Ta1. Zie *diagram 5*. → Zet deze positie maar eens op, je zult verrast zijn hoe gemakkelijk wit dit wint.

← *diagram 3*

diagram 5 →

De zwarte koning moet opzij en de witte koning gaat of helpen bij de promotie van de a-pion, of krijgt de ruimte om op de koningsvleugel pionnen op te peuzelen. Zwart kan dat niet voorkomen. Een mogelijke variant is: 6.Ta1 Kb5 7.Kd4 Td6+ 8.Ke5 Te6+ 9.Kd5 Ta6 en nu kan wit op diverse manieren winnen, door 10.Tb1+ of door eerst met zijn koningspionnen op te rukken.

diagram 4

In *diagram 4* daarentegen heeft zwart goede remisekansen. De belangrijkste reden daarvan is dat zwart in deze stelling een actieve toren heeft terwijl de witte toren gebonden is aan de verdediging van de a-pion. Als wit besluit om de a-pion naar a7 te spelen, dan wordt het voor zwart nog gemakkelijker, omdat de witte koning dan steeds met schaakjes weggejaagd kan worden. Belangrijk voor zwart is dat hij zijn pionnen goed bij elkaar houdt en streeft naar ruil. Hoe minder pionnen hoe beter zijn remisekansen. Wit zal op zijn beurt proberen om de zwarte pionnen te versplinteren, bijvoorbeeld door g4 te spelen en zwart een zwakke h-pion te bezorgen. Daar moet je als zwartspeler dus voor waken.

Als laatste laat ik ook de positie zien met een toren die van opzij dekt. Dit is de (soort) positie die Ben Ahlers op zijn bord kreeg op 2 november. Ik ga niet specifiek op die partij in, maar ik behandel wel kort deze positie. Zie *diagram 6*. Ook in deze situatie heeft de speler met de vrijpion goede winstkansen, zeker als die pion al ver opgerukt is. In de diagramstelling volstaat een simpele zet als 1.Kf1 of Kf3 voor de winst. De witte koning wandelt rustig naar de damevleugel. Een voorbeeld: 1.Kf1 Kf8 2.Ke1 Ke7 3.Tc7+ Ke6 4.a7 en wit heeft al winnend voordeel.

diagram 6 →

Ik zet de stelling op het bord van Jan Willem de Jong er naast. Zie *diagram 7*. Op het eerste gezicht is al duidelijk dat wit dit niet meer gaat winnen. De randpion is nog niet ver genoeg opgerukt en de koningsvleugel is al uitgedund. Een “oversteek” van de witte koning naar de damevleugel leidt niet tot resultaat, omdat zwart alle tijd heeft om op de koningsvleugel een vrijpion te creëren waarmee hij remise kan maken. Er volgde vanuit de diagramstelling: 1.h4 h5 2.Kf1 g5 (ruilen!) 3.g3 Kg6 4.Ke1 Th2 5.hxg5 Kxg5 6.a4 Ta2 7.Tf4 Tg2 8.Tf3 Ta2 en de spelers besloten tot remise.

diagram 7 →

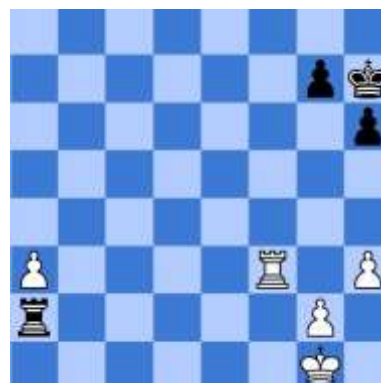

diagram 8

Ik eindig dit blokje met een tweede hogeschoolvoorbeeld uit het boek van Müller. Dit keer met Karpov in de hoofdrol, wie anders. Zie *diagram 8*: Karpov - Knaak, Baden Baden 1992. Wit aan zet. Toen ik deze stelling in Stockfish invoerde was het advies van de computer: 1.a4... Dom, dom, dom. Niets menselijks is de computer vreemd. Veel schakers zouden ook deze fout maken. Met 1....Tc1+ 2.Kd2 Ta1! bereikt zwart de gewenste verdedigingspositie, waarmee hij goede kansen op remise heeft. Karpov speelt veel beter: 1.Ta3! Nu volgt op 1....Tc1+ 2.Kd2 Ta1 3.Kc2! en de zwarte toren wordt verdreven.

Het vervolg van de partij Karpov - Knaak (vanuit diagram 8) geef ik hierbij kort weer om rustig eens na te spelen. Merk op hoe rustig Karpov dit speelt, steeds gericht op het voorkomen van het zwarte tegenspel.

1. Ta3	g5	9. a4	Kf6	17. Tb6	Kf4
2. Kd2	Kg6	10. Ka3	Ke5	18. a6	g4
3. Tc3	Ta5	11. Tc5+	Ke4	19. Ka5	g3
4. a3	h5	12. a5	h4	20. Tb4+	Ke5
5. Kc2	Ta8	13. Ka4	Kf4	21. f3	f4
6. Kb3	Tb8+	14. Tc4+	Ke5	22. Te4+	Kf5
7. Ka2	Ta8	15. Tb4	Kd5	23. Te2	Kf6
8. Tc4	f5	16. Tb5+	Ke4	24. Kb6	

Conclusie: Toreneindspelen zijn interessant, maar gecompliceerd. Je moet ze op je gemak bestuderen. Een mooie oefening voor de komende donkere weken!

Schoonheid

In deze spade ook aandacht voor aanvallende schoonheid. Op die bewuste zaterdag in november in het Denksportcentrum speelde ik zelf met wit tegen Eric van 't Hof een leuk potje waarvan ik graag een fragment laat zien. Zie *diagram 9*.

← diagram 9

Ik speelde hier het niet-materialistische 29.g5! Alternatief was natuurlijk 29.Pe7+ met kwaliteitswinst, maar ik was beducht voor zwart tegenspel na 29.....Kh8 30.Pxc8 Dxc8 31.h3 c4. Het zwarte paard op e5 leek me erg sterk. Een zet als 29.g5 is (voor mij) niet door te rekenen en moet je op gevoel spelen. Dat gevoel bedroog me dit keer niet. Kijk maar. Er volgde: 29.....Lh5 (neemt de handschoen op) 30.gxf6! Lxd1 31.Dg3! Ik ben nu helemaal "los" van de materie. Zie diagram 10.

← diagram 10

De beste verdediging was nu 31....Lg4 waarna wit met 32.Pxg7! vernietigend voortzet (ik was 32.Dxe5 van plan, dat ook volstaat). Er volgde 31....Pg6 32.Pe7+ (de ene zet is nog leuker dan de andere) Kf7 33.Lh3 (sterk genoeg, maar Dh3 was nog beter) gxf6 34.Pxc8 Txc8 35.Txd1. Zie diagram 11.

← diagram 11

diagram 12 →

Het is materieel gelijk, maar zwart staat hopeloos verloren. Het ging snel: 35.....Te8 36.Le6+ Tex6 37.dxe6+ Kex6 en de slotzet geef ik als opgave mee. Zie diagram 12.

Wit speelt en het is mat in een paar zetten. Een partij waarmee ik wel in mijn nopjes was, ondanks ons toch wel teleurstellende verlies tegen LSG.

Verdriet in Bergen

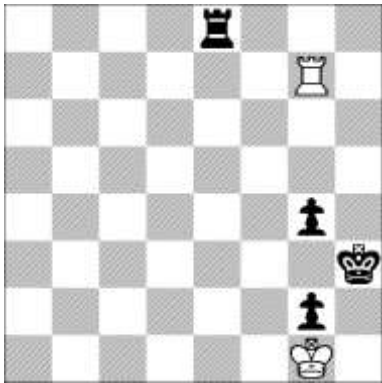
Deze Spade eindigt helaas in mineur. Slechts een week na mijn fraaie overwinning tegen LSG speelde ik op 9 november met Texel in en tegen Bergen. Het was een sombere dag, met aanhoudende regen. Op het Bergense marktplaatsje jengelde een draaiorgel voor de grote snoepkraam. Huisvrouwen deden op de markt hun inkopen en verdwenen snel weer onder hun te grote paraplu's. In het oude raadhuis, verbouwd tot een welhaast nog ouder café opende ik zonder veel nadenken met 1.e4 e5 2.f4! Wat anders? Het koningsgambiet, dat me tot deze dag nog nooit in de steek had gelaten. Het werd een memorabele dag.

Ik verloor kansloos. Dat krijg je als je overmoedig wordt.

(NB: de winnende zet in diagram 12 is 38.Dh3+! en spoedig mat)

□

<i>opgaven</i>	Wit/zwart speelt en wint (c.q. maakt remise)	<i>redactie</i>
----------------	---	-----------------

	<u>stelling 1</u> wit aan zet ○		<u>stelling 2</u> wit aan zet (remise) ○
	<u>stelling 3</u> wit aan zet ○		<u>stelling 4</u> zwart aan zet ●
	<u>stelling 5</u> zwart aan zet ●		<u>stelling 6</u> zwart aan zet ●
	<u>stelling 7</u> zwart aan zet ●		<u>stelling 8</u> wit aan zet ○

[bron: o.a. Hans Ree, NRC]

oplossingen: → blz. 37

<i>curiosa</i>	Leuke blunders voor onder de Kerstboom	Rudi Matai
----------------	---	-------------------

Voor de feestdagen wat lichte en vermakelijke kost, 5 partijstellingen. Thema stelling 1 t/m 4: opgeven in niet verloren stelling, vaak zelfs in gewonnen stelling. Bij nummer 5 is het thema: blunders over en weer, met in de hoofdrol: de 19-jarige Timman.

	<u>Nummer 1</u> Negyesi - Honfi, Budapest 1955 Na 1. ... Dxa2?? gaf wit op !! Hij dacht dat het na 2. Pxa2 Td1+ mat was, maar wit heeft dan nog 3. Pa2-c1 en staat een dame voor!
	<u>Nummer 2</u> Pia Cramling - Alexandra Kosteniuk Wit aan zet. Het witte paard valt en “dus” gaf wit op. Maar na 1. b3-b4 dreigt 2. Pxc5. Zwart moet dus slaan op a6, maar na 1. ... Dxa6 volgt 2. b4xc5. De Ld6 staat dan gepend en valt, met ongeveer gelijke stelling.
	<u>Nummer 3</u> Odendahl - Ikonnikov, Dieren, Ned. Open Kampioenschap 2019 Zwart heeft een stuk geofferd en “maakt het nu af” met 1. ... Dxc3+ ??? En wit “zag” dat het uit was en gaf op. Maar hoe gaat het dan uit? 2. fxc3 f2+ 3. Kg1; zie tweede diagram. En nu hadden de heren vooruitgezien: 3. ... Lg2+, 4. Kxc2 f1D+. Maar dit klopt niet, want wit speelt 4. Pxc2 en wint simpel. En ook na 3. ... fxe1D+, 4. Kxe1 Tf1+, 5. Kd2 heeft zwart niets. Zeer pijnlijk voor de witspeler. De zwartspeler was zo van slag dat hij enkele weken later in een toernooi in remisestelling opgaf (tegen een andere tegenstander dan Odendahl).

Nummer 4

Dan iets dat gerelateerd is aan een Zoetermeerse speler.

Arthur Pijpers - Stefansson, Leiden Chess Tournament 2019

Arthur had 1. Tg1-g7 gespeeld. Zwart (een Zweedse grootmeester) gaf op?? Hij zag 1. ... Txb7, 2. fxb7+ (zie tweede diagram).

2. ... Kxb7, 3. Pe8+ en wint. Maar in het analysediagram speelt zwart 2. ... Kg8 en wint gewoon. Leuke opsteker voor Arthur!

Nummer 5

Timman - Ivkov, Amsterdam, IBM toernooi 1971

Jan had 1. Tg7-g8 gespeeld om het mooi af te maken. Er volgde volgens plan. 1. ... Txb7, 2. f7; zie tweede diagram.

2. ... a2, 3. fxb7 a1D+, 4. Kh2 Kxe7, 5. Dg5+ 1-0.

Maar zwart had simpel kunnen winnen vanuit het laatste diagram met 2. ... Txb7+, 3. Kxb7 Kxe7 en de a-pion loopt door. Schitterend!!

□

varia	Kaartlezen en schaken	Rens Minnema
--------------	------------------------------	-------------------------

Op vrijdag met lesgeven bij de jeugd merk je dat veel jongeren kiezen voor de combinatie van een fysieke sport en een denksport om de hersenspiers te trainen. Hiervoor komen ze al snel uit bij schaken!

Tijdens een schaaktoernooi in Wenen deze zomer kreeg ik een appje van Rob de Vries. “Even iets heel anders, heb jij zin om een keer een kaartleesrit met mij te rijden.” Hem was ter ore gekomen dat ik tijdelijk met pensioen ben, een gemakkelijk prooi voor de sport waar hij zo door gefascineerd, bijna geobsedeerd, is. Prachtig om te zien. Beter zou het zijn als iemand mij uitnodigt zijn fysieke sport te beoefenen, zoals we de jeugd leren, de perfecte combi met schaken. Want wat blijkt, ondanks de vele verschillen heeft een kaartleesrit best veel affiniteit met schaken.

Voorbereiding

Wat anders is, bleek toen we voor de tweede rit in Valkenburg moesten zijn, en dan niet in Zuid-Holland. Alsof je met het eerste een externe wedstrijd in Stein speelt. Om 6 uur op, om samen om 10 uur aan de start te verschijnen. Als equipe is Rob de navigator, en ik de chauffeur. Omdat je tijdig aanwezig moet zijn, ben je getuige van het voorspel wat wordt gespeeld. Alle equipes proberen bij de organisator, de uitzetter van de rit, voorkennis te verzamelen, met Rob voorop. Hij speelt niet voor niets in het linker rijtje van de Eredivisie binnen deze sport. In schaaktermen, je probeert vooraf in te schatten wie je tegenstander wordt en welke opening die persoon speelt, om zo enigszins te kunnen voorbereiden. Alle deelnemende equipes starten een minuut na elkaar, exact op tijd vertrekt iedereen. Gewapend met een stafkaart van het gebied waarin gereden wordt. Voordat je van start gaat, analyseer je de kaart, waar zitten de valletjes, zoals verboden wegen of fietspaden waarover ze je willen laten rijden. Zo bepaal je vooraf de ideale route, de hoofdroute.

De opening

Onderweg loop je voortdurend op obstakels die je vooraf niet kon voorzien, wegen blijken ter plaatse dood te lopen, bestaan helemaal niet of je krijgt via bordjes langs de weg, zogenaamde controles, opdrachten die je van de ideale route afsturen. Nu komt het herconstrueren, overschakelen op plan B, de alternatieve route, die vervolgens ook niet berijdbaar blijkt, waarna je opnieuw in de denktank moet op weg naar plan C, en ga zo maar door. Zeer herkenbaar van het schaakspel, je start met een eigen plan in gevecht met de tegenstander, die vervolgens allerlei obstakels opwerpt, waardoor je jouw plan moet herschrijven, en niet één keer, maar voortdurend, allemaal wel met de insteek om aan het grote geheel vast te houden, wil je kans maken op de winst.

De partij

Tijdens de kaartleesrit is van belang dat je onthoudt welke routes je reeds hebt geprobeerd in combinatie met alle controles die daar stonden zodat je niet bij herhaling fouten begaat, maar met deze kennis zo snel mogelijk en zonder fouten door het parcours jaagt, vaak binnen 2½ uur per traject. Alternatieve routes moeten dus snel gevonden en berekend worden met de kennis/informatie die je bezit. Moet nog worden vermeld dat Rob in het linker rijtje van de Eredivisie opereert, A-klasse, en dan vooral in de top, het Ajax van de Nationale Ritten Federatie (NRF) zou hij zelf zeggen. Dat houdt in dat de ritten zijn uitgerust met extra gecompliceerde grappen ten opzichte van de B- en C-klasse.

Rijd je als equipe de route zoals de uitzetter, je tegenstander in dit spel, had bedacht, dan vind je onderweg cijfers en letter die je bij juiste volgorde van rijden op de controlekaart noteert. Hoe minder fouten hierin hoe beter, en zorgen dat je niet door je vlag gaat, zorgen dat je op tijd binnen bent.

Om alles nog ingewikkelder te makkelijk bestaan er verschillende varianten kaartleesritten, waarbij regels duidelijk afwijken van de hoofdspelregels, vastgelegd in een bijzonder reglement. Rob vergelijkt dit met Fischer Random Chess.

De analyse

Na de rit volgt de analyse die veel lijkt op die van een schaakpartij gespeeld door het Bierteam. Iedereen vertelt elkaar achteraf hoe het had moeten, o ben jij daarin getrapt wat dom, je had zo moeten rijden. Ook duurt deze net zo lang als de rit zelf, met veel bombarie. Dan volgt de einduitslag waarover ook nog wordt gediscussieerd. Iedereen in de A-klasse is zeer fanatiek, maar achteraf zijn ze dikke vrienden en feliciteren elkaar met de overwinning. Gezellig sluiten wij stevast af met een etentje.

Een gezellige club mensen, waar geen schakers tussen zitten voor zover ik weet, terwijl er zoveel overlappingen zijn. Misschien is kruisbestuiving zoals ik met dit stukje als bijvangst beoog nog niet zo gek Rob. Weten de kaartlezers hoe leuk schaken is?

□

varia	Het 79^e Lewis schaakstuk	Henk Alberts
--------------	--	-------------------------

In 1831 werden op het Schotse eiland Lewis 78 schaakstukken gevonden. Deze zogenoemde Lewis stukken stammen uit de tweede helft van de 12e eeuw en worden daarmee gezien als de oudste schaak-stukken in Europa. De gevonden schaak-stukken bevinden zich heden ten dagen in Londen in het British Museum (61 stuks), in Edinburgh in het National Museum of Scotland (11 stuks) en op het eiland Lewis in het Museum nan Eilean in Stornoway (6 stuks).

En toen dook er begin dit jaar ineens een 79^e schaakstuk, een toren, op. De woordvoerder van de familie die het schaakstuk bij Veilinghuis Sotheby's aanbood vertelde dat zijn grootvader, toentertijd antiekhandelaar in Edinburgh, het Lewis schaakstuk in 1964 van een collega had gekocht voor het luttele bedrag van £ 5,-! Beide handelaren wisten niet dat het om een Lewis schaakstuk ging. Na de dood van de antiekhandelaar erfde de moeder van de woordvoerder het bijna 9 centimeter hoge schaakstuk. Zij bewaarde het zorgvuldig opgeborgen in een lade. Af en toe haalde ze het kleinood te voorschijn om het te bewonderen.

Veilinghuis Sotheby's deed er circa 6 maanden over om de authenticiteit van de toren te onderzoeken. Maar tenslotte nam het onderzoek door de experts van het veilinghuis hun twijfels over de authenticiteit van dit schaakstuk weg. Daarna maakte men de vondst wereldkundig en werd het schaakstuk op 2 juli 2019 bij Sotheby's geveild. Het veilinghuis schatte de waarde van het schaakstuk ergens tussen de £ 600.000 en £ 1.000.000.

Uiteindelijk - na een biedgevecht tussen verzamelaars - betaalde een anonieme bidder de som van £ 735.000 voor het unieke schaakstuk. De nieuwe eigenaar van het schaakstuk is niet bekend gemaakt.

□

partij	Een lekker potje	Rachid Schrik
---------------	-------------------------	----------------------

Rachid Schrik - Jan Willem Koelmans, Promotie 1 - DD 2 (KNSB, 3^e klasse E), 23 november 2019

1. d4	f5	
2. Lg5	Pf6?!	Geen foute zet natuurlijk, maar ik heb ruim 10 jaar alleen maar de Trompovsky gespeeld tegen Pf6 en de stelling die nu ontstaat heb ik nog steeds erg goed in de vingers.
3. Lxf6	exf6	Het nadeel ten opzichte van de 1. d4 Pf6 2. Lg5 g6 3. Lxf6 exf6 variant is dat zwart nu geen f5 en paard via f6 naar e4 kan spelen!
4. g3	d5	
5. e3	c6	
6. Lg2	Db6	Deze zet wordt losjes opgevangen met een zet die ik toch al wilde spelen.
7. b3	Le6	
8. Pe2	Ld6	
9. Pd2		Wit heeft een flexibele opstelling en verheugd zich al op een spoedig c4.
9. ...	0-0	
10. 0-0	a5	Pakt wat ruimte maar verzwakt veld b6.
11. c4		Ziet er al zeer ongemakkelijk uit voor zwart. Zijn stukken staan wat onhandig.
11. ...	dx4	
12. bxc4	Da6	De dame staat daar erg verdacht en wordt snel afgesloten van de rest van het bord.
13. c5	Lc7	
14. Te1	Pd7	Wat wil zwart? a4-La5 wellicht? Dan maar:
15. Da4		Stopt a4, verbindt de torens en staat klaar om c4 te controleren. Zelf a4 spelen was ook mogelijk, maar ik gunde zwart zelfs veld b4 niet...
15. ...	Tfd8	Zwart doet wat terug en dreigt iets op c5!
16. Tac1	Tab8	
17. Pf4	Lf7	
18. Lf1	Da8	Mijn plan was oorspronkelijk om de damevleugel onder vuur te nemen. Ik verwachtte dat zwart wel een keer iets als b6 of b5 zou doen en wilde dan minimaal pion c6 winnen. Met de dame nog wat verder weg leek het me praktischer om de zwarte koning eens met een bezoek te vereren. →

19. Lc4 Voor mij een hele moeilijke zet om te vinden en uit te voeren. Voor mijn gevoel controleerde de witte loper zo ongeveer het halve bord. Toch leek ruil me de beste manier om toegang te krijgen tot de zwarte koning, de witte velden zijn nu nauwelijks te verdedigen.
19. ... Lxf4 Nu is ook veld d6 toegankelijk voor een Octopus.
20. Lxf7+ Kxf7
21. Db3+ Kg6 Een opmerkelijke vlucht naar voren, mijn tegenstander moet haast wel een witte winst hebben gevonden op Kf8. →
22. exf4 Ik twijfelde nog even hoe terug te slaan. gxf4 en Kh1 was mijn eerste plan, maar je weet maar nooit met die dame op a8! Na exf4 moet wit uitkijken dat zwart niet razendsnel alles via e8 afruilt en zijn dame weer in het spel brengt. Ik rekende op mijn paard en dame, het ideale aanvalsduo, en ik had gezien dat ik geforceerd materiaal won.
22. ... a4
23. Dc2 Te8
24. g4 Een wat grove zet, maar wit moest even vaart maken om genoemde massale ruil te voorkomen.
24. ... Kf7
25. Dxf5 Pf8 →
26. Pe4 Fijne zet om te spelen!
26. ... Kg8
27. g5 fxg5
28. Pxd6 En na deze niet optimale zet (Pd6 was nog iets overtuigender!) kon zwart het niet langer aanzien: **1-0**. Lekker potje om er weer een beetje in te komen :-)

oude doos	Corus 2009: De “Gebroeders Temmes” hadden het moeilijk...	Jan van den Bergh †
----------------------	--	--------------------------------

*maart
2009*

Op vrijdag 23 januari 2009 was het weer zo ver: Een peloton Zoetermeerse schakers toog naar Wijk aan Zee om huis te houden in de tienkampen van het inmiddels 71e Corus-toernooi. Althans., dat laatste was de bedoeling. De voortekenen oogden immers gunstig: we hadden er zin in, de resultaten van het vorige jaar rechtvaardigden een voorzichtig optimisme en het weer was goed. Bovendien beschikte de heer Ahlers over een nieuwe automobiel mét een echte boord-computer

(waarover later) en had de heer Noordhoek een gulle lach en een goed humeur meegenomen... Dan kon er weinig mis gaan (dachten we...).

Bij het binnenrijden van "de parel van het Noordzeekanaal" Velsen-Noord/Beverwijk hadden we de eerste keer al kunnen en moeten merken "dat er iets niet klopte". Reeds ruim een decennium wordt daar volstrekt tevergeefs naar ondernemers gehengeld met het meesterlijk motto "Werken in de IJmond: een Stalen Concept!". Dat hoort zo, plaatselijke folklore, te vergelijken met de Alkmaarse kaasmarkt of de Hillegomse tulpenvelden. Vorig jaar echter was plotseling al het internationale ingenieursbedrijf Tebodin in die marketingtruc getrapt. Nu, anno 2009, bleken ineens al drie (!) ondernemingen bereid te zijn de gok op dit lokale knekelveldje te wagen. Enfin: we zagen deze "Change!" pas, toen het te laat was en we reeds ruimschoots aan een kansloze missie bezig waren...

Net zoals we er wel erg laat achter kwamen dat de "aankleding en uitstraling" van "Corus" dit jaar een stuk minder waren. Er was (onder invloed van het economisch getij) duidelijk minder geld in het evenement gestoken. Over het deelnemersveld is al eerder gesproken: dat was ondanks alle p.r.- fuzz in de topgroep kwalitatief gewoon een stuk zwakker dan in vorige jaren, door het nagenoeg ontbreken van echte toppers. Voor zover ze er wel waren (Morozevich, Ivanchuk) stelden ze teleur. Het zegt genoeg als er heel veel korte remises vallen, bij het ingaan van de laatste ronde vijf of zes man nog kans maken op de hoofdprijzen en Jan Smeets (die toch niet als een supertalent geldt) zonder zich echt ingespannen te hebben in de middenmoot eindigt... De hoofdgroep: we hebben er heel weinig van gevolgd en ook weinig aan gemist...

De vlek "Wijk aan Zee" was dit jaar gewoon onversneden naargeestig.. Er ontwikkelden zich conversaties als:

"Je zal maar wonen in deze poort van de hel - wat heb je hier nou in zo'n gat '?!'" (vd Bergh)

"Tja een paar Duitsers, in de zomer..." (Ahlers)

"En Heliomare in de rest van het jaar..." (vd Bergh)

"Dikke pret, dus" (Ahlers)

Daar worden de meeste mensen dus niet vrolijk van. Voeg daarbij de dreigende massa-ontslagen in deze Corus-contreien en het zal duidelijk zijn dat Wijk aan Zee dit jaar *niet* "the place to be" was... Daar kan het voor de schaakgodin Caissa opgerichte heiligdom "De Moriaan" met haar schare meestal op leeftijd zijnde, soms onfris meurende, gelovigen weinig aan veranderen...

Medelijden is op zijn plaats als de lokale belendende pottenbakker in zijn jacht op een grijpstuiver bij wijze van schnabbel de schakende passanten tegen een bescheiden bedrag een heus "schaakdiner" in het vooruitzicht stelt.

Dan heeft de economische crisis echt *hard* toegeslagen. Opgewarmde erwtensoep en paardenvlees zal hij wel bedoeld hebben..

Nog zo'n te laat geduid feitje ("telling detail"): Al tientallen jaren hoort een uitgestapte schaker lopend vanaf de parkeerplaatsen bij of op de zgn. paardenweide een volle en gure stormwind uit het westen te trotseren. Dat als eerste beproeving en "opwarmertje" voor het geworstel in de speelzaal. Niets daarvan, deze keer. Je werd nu met oostelijke wind in de rug het heiligdom ingeblazen. "Tja, dan wordt het natuurlijk wel erg gemakkelijk, dat schaken"... De lezer beseft natuurlijk onmiddellijk dat hier iets niet in de haak is. Wij beseften dat pas nadat we al zeven ronden hadden gespeeld.

En wat te denken van de traditionele uitsmijter. Al jaren is het de gewoonte van de schrijver dezes elk toernooi één Moriaanse uitsmijter te nuttigen., omdat die zo lekker is (drie mooie grote gele dooiers, lekkere ham en vers brood, smakelijk groenvoer...). Een probaat middel om in één klap het cholesterol-gehalte op hoger peil te brengen. Deze keer werd hem echter een belezen gelig uitgeslagen dweil,

gelardeerd met een dorre grasspriet op een zompig stukje "broodachtige substantie" opgediend. "Goed kauwuh!!" voegde de ober er nog malicieus grinnikend aan toe.... "Hebbie een teiltje?" zou een afgemeten riposte geweest zijn. .

Jarenlang was de spitsfile op de terugweg ter hoogte van Schiphol en/of Leiderdorp ook een onwankelbare zekerheid, lichtend baken en pijler van het schakersbestaan bij Corus. Dit jaar: Niets. Noppes. Nada. Zelfs het verkeer werkte dus tegen. Weer "een stukje vertrouwde continuïteit" naar de kloten.

Kortom: Het is voor de goede verstaander nu al wel duidelijk : "Corus" was "Corus" niet meer en we hadden het daar als oudere jongeren (jongere ouderen) duidelijk nogal moeilijk mee. Zo begon mij ineens ook de "grote grijze plaag" behoorlijk te storen. Psychologen hebben daar een verklaring voor: je schijnt je te willen "profilieren" ten opzichte van een groep waarvan je zelf nog net geen deel uitmaakt. Ik schatte de gemiddelde leeftijd van de deelnemers op ongeveer 70, al kan ik makkelijk 10 jaar te laag zitten... "Corus doet aan verjonging en gaat met zijn tijd mee", haha, gelooft u dat?

Volstrekt overbodig tegen deze achtergrond van teloorgang en ontregeling erg diep in te gaan op onze prestaties. Die waren er namelijk niet. Henk Noordhoek was slechts bezig met het opvullen van gaten ("ja jong, laat die Henk maar schuiven"...) en het verklooien van eindspelen. Dat kwam ongetwijfeld omdat zijn Aljechin "stond als een huis" en het eindspel een sterk punt was in zijn schaakstijl... Tot zijn eigen verbazing wist hij zich echter wel te handhaven in de tweede klasse. "En dat dan weer wel," om met Hans Teeuwen te spreken...

Ben Ahlers, ook uitkomend in de tweede klasse, begon nog behoorlijk tot hij gruwelijk gevelde werd door een eng griep-, rochel-en snuifvirus en drie of vier keer achter elkaar kansloos verloor. Hij schaakte als een "loose gun". Op het eind van het toernooi las hij – hoe toepasselijk – horror-verhalen. "This is the story of Edgar Allan Poe, he's ain't exactly your boy next door" aldus de poppoët L. Reed.... Degradatie en fors elo-puntenverlies waren zijn bittere lot. Zelfs ik (zijnde toch een notoire aartscynicus) kon niet over mijn lippen krijgen "dat schaken maar een spelletjes is". Ben zou zich met boordcomputer en al van de klippen van Wijk aan Zee (beter bekend als "de Pindarots van Heliomarum") hebben geworpen...

Ron Landsbergen, Jan Busman en Dirk Brinkman: ook zij hadden het moeilijk en soms zelfs zéér moeilijk (degradatie voor Landsbergen en Busman).

Zelf kon ik, door degradatie vorig jaar nu uitkomend in klasse 3, niet tevreden zijn over mijn spel. Hoewel ik op "plus 2" eindigde, deed ik geen moment mee in de top. Ik verloor mijn partij met het anti-Moskougambiet tegen een bejaarde Fransoos ("doe joe hef uh reum?") en won drie moeizame partijen door grove blunders van mijn tegenstanders. Voor de rest was het een combinatie van pielen en harken. Als partij- of toernooistrategie dus niet echt strak..

De collectieve malheur dit jaar kon niet treffender in kaart worden gebracht dan in de volgende scene. Als gezegd beschikt de heer Ahlers thans over een boordcomputer, die naar believen kraakt, piept, zuigt, de was doet en cijfers, wartaal en herrie uitbraakt. Een simpele druk op één van de twee (!) toetsen ("aan" en "uit", juist!) is in principe genoeg om bij wijze van voorbeeld "Black Betty" ("gevalletje van ADHD voordat dat begrip bestond" aldus de heer Ahlers) het zwijgen op te leggen. Dat geldt ook voor het aanzetten van het ding. Dat is voor de meeste gewone mensen dus *niet* moeilijk. Voor uw reporter, ten deze als co-piloot fungerend, en genoemde gezagvoerder Ahlers echter een te hoog gegrepen opgave. "De lamme helpt de blinde", dat bleek in deze tijd van Verandering nog steeds een pijnlijk ouderwetse waarheid. Zelfs de diagnose van boordwerktuigbouwkundige Noordhoek vermocht deze wanhopig met de materie worstelende oudere juridisch geschoolde intellectuelen niet te inspireren tot het verrichten van de juiste handelingen in de juiste volgorde op het display.

Tot het ding na verloop van veel tijd spontaan gewoon ineens weer begon te spelen, (piepen, kraken, zuchten). "Ah! God bestaat!!!" (Ahlers). Verdomd, je zou het haast geloven. Ahlers moest dat echter als doorgewinterde scepticus voor de zekerheid toch nog even proefondervindelijk "met de vingers aan de knop" vaststellen....

"Tjezis Gé!"

"Gé, blijft nou met je tengels van die knoppen, Gé, daar komp alleen maar narigheid van , Gé! Dat weet je toch, Gé"

"Als jij vanavond nou eens de piepers schilt, Arie"

"Pieperds Gé? We hebben alleen nog tien mud binten in het opkamertje, naast de kolen, uit de oorlog, Gé!"

"Nou, dan schilt jij die binten toch, Arie"

"Maar wel met de gordijnen dicht, hoor Gé!"

"Goeie god, Arie, ik doet die gordijnen wel toe, hoor Arie"

Enfin: De gebroeders Temmes hadden het duidelijk nog knap lastig, dit toernooi.

Waren er geen leuke of memorabele momenten dan? Wis en waarachtig wel. Die lieve Erica Sziva stond er, met haar boekenstalletje. Het stond voor mij buiten kijf dat er dit jaar zeker bij haar iets gekocht moest worden, na de tragedie met haar partner, de diepbetreurde, sympathieke Johan van Mil (een groot gemis in de Nederlandse schaakwereld).

Ik kreeg bij aankoop van mijn tweede boek nog speciaal zo maar een bonbon van haar. "Nog van Johan gekregen" zei ze heel zacht en breekbaar tegen me. Ik had vochtige ogen van ontroering.

□

<i>varia</i>	De Friese Schaakkoning	Henk Alberts
--------------	-------------------------------	-------------------------

Het oudste schaakstuk van Nederland is de Friese schaakkoning van het Fries Museum in Leeuwarden. Deze Friese schaakkoning is gemaakt uit het onderste deel van een elandsgewei. Hij houdt zijn waardigheids-teken - een zwaard - over zijn knieën. Het zwaard is verdwenen, maar het handvat is nog te herkennen in de rechterhand van de koning. Het schaakstuk is vanaf het begin vergeleken met de in 1831 gevonden Lewis schaakstukken. Daarbij vond men zoveel overeenkomsten, dat men vermoedt dat deze in Leeuwarden gevonden schaakkoning eveneens van Scandinavische oorsprong is. Ook de stijl en het gebruikte materiaal (elandsgewei) worden genoemd als onderbouwing van de stelling dat dit schaakstuk door de Vikingen in Friesland achtergelaten moet zijn. De datering van de Friese schaakkoning is (momenteel) de 12e eeuw. Heel lang was deze Friese schaakkoning, samen met bijvoorbeeld het (vermoedelijke) zwaard van Grote Pier, één van de topstukken van het Fries Museum in Leeuwarden. Maar ergens eind vorige eeuw ging het Fries Museum een andere - modernere - koers varen en was het schaakstuk niet langer meer voor het publiek zichtbaar.

Maar nu is er in het Fries Museum (tot 15 maart 2020) de tentoonstelling **Wij Vikingen** en daarin is de Schaakkoning weer te zien. Dus op naar Leeuwarden. En dan kunt u in het Keramiekmuseum Prinsessehof in de tentoonstelling **Gezonken schatten** (tot 28/6/2020) meteen de vijf houten 14^e-eeuwse platte shogi schaakstukken uit het wrak van het in 1323 gezonken Chinese handelsschip Sinan bekijken. Helaas betreft het hier replica's.

□

Oplossingen problemen

Kort maar krachtig (blz. 1)

[A]	[B]	[C]
1. ... Pf2+ ! 2. Dxf2 Dg2+ 3. Txx2 hxx2+ 4. Kg1 Th1# mat	1. ... Dxf2+ ! 2. Txf2 Te1+ 3. Tf1 Lh2+ 4. Kh1 Txf1# mat	1. ... Dc7 ! 2. Dxc7 pat (2. Ka6 Dc8+, 3. Ka5 Dc7)

Wit / zwart speelt en wint (blz. 26)

stelling 1 1. Db2 De7 (1. ... Dxb2, 2. Txe8#) 2. Dxb7 Dxd8 (1. ... Dxb7, 2. Txe8#) 3. Dxf7+ Kh8 4. Dg8# (of Df8#) mat	stelling 2 1. Th7+ Kg3 2. Te7 Ta8 (2. ... Txa7 pat) 3. Ta7 Tb8 4. Tb7 enz. → remise
stelling 3 1. Dxe8 Kxe8 2. 0-0-0+ Dd7 (2. ... Ke7/Ke8/Ld6, 3. Pxb5 1-0) 3. Txd7+ Kxd7 4. b8D 1-0	stelling 4 1. ... Txd2 2. Txd2 Lxe3 3. Df1 (3. Dxe3 Dxx2#) 3. ... Lxd2 0-1 (stukwinst)
stelling 5 1. ... Ta8 2. Kxa8 Kc7 (niet Kc8, want dan haalt wit op zet 8 <i>met schaak</i> een dame) 3. g4 hxx4 5. h5 g3 6. h6 g2 7. h7 g1D 8. h8D Dg2# mat	stelling 6 1. ... Pf3+ 2. gxf3 (2. Dxf3 Txd2 0-1, torenwinst*) 2. ... Dg5+ en 3. Txd2 0-1 (torenwinst*) * of, zo U wilt, kwaliteitwinst (na het paardoffer Pf3+)
stelling 7 1. ... Tg6 2. d7 Kf5 3. d8D Th6+ 4. Lxh6 g6# mat	stelling 8 1. Lf6 Lxx7 2. Dg5 Kf8 3. Dxx7+ Ke8 4. Lc6+ 1-0 (4. ... Dxc6, 5. Dg8+ Kd7, 6. Dxd8#) (4. ... Ld7/Td7, 5. Dg8#)

Agenda t/m 5 mei 2020

december 2019

di	17 dec	[14] periode 2 - ronde 2 + vierkamp [1]	HSB-beker: Promotie - Voorburg
di	24 dec	geen clubavond	
di	31 dec	geen clubavond	

januari 2020

ma	6 jan		RSC-Belgisch Park 1 - Promotie H2
di	7 jan	[15] periode 2 - ronde 3	
do	9 jan		Raadsheer-Corbulo 2 - Promotie H4
ma	13 jan		DSC 1 - Promotie H1
di	14 jan	[16] periode 2 - ronde 4	DD 2 - Promotie H3
di	21 jan	[17] periode 2 - ronde 5	
di	28 jan	[18] periode 2 - ronde 6	

februari 2020

za	1 feb		Philidor Leiden 2 - Promotie K1 Stukkenjagers 4 - Promotie K2
di	4 feb	[19] periode 2 - ronde 7 + vierkamp [2]	
do	6 feb		DD 1 - Promotie H1
ma	10 feb		HSV 1 - Promotie H3
di	11 feb	[20] periode 2 - ronde 8	
di	18 feb	[21] periode 2 - ronde 9	Promotie H2 - SHTV 2 Promotie H4 - DD 5
di	25 feb	[22] periode 2 - ronde 10	

maart 2020

di	3 maart	[23] periode 2 - ronde 11	Promotie H1 - Novelty Destroyers 1 Promotie H3 - Rijswijk 2
za	7 maart		Promotie K1 - Botwinnik 1 Promotie K2 - SHTV 2
di	10 maart	Ledenvergadering	
ma	16 maart		Schaakmat Westland 2 - Promotie H2
di	17 maart	[24] periode 2 - ronde 12	Pomar 2 - Promotie H4
di	24 maart	[25] periode 3 - ronde 1	
za	28 maart		Overschie 1 - Promotie K1 Voorschoten 2 - Promotie K2
di	31 maart	[26] periode 3 - ronde 2 + vierkamp [3]	

april 2020

di	7 april	[27] periode 3 - ronde 3	Promotie H4 - SHTV 3
wo	8 april	centraal → centraal →	Promotie H2 - DD 3 SHTV 1 - Promotie H3
di	14 april	[28] periode 3 - ronde 4	
wo	15 april	centraal →	Rijswijk 1 - Promotie H1
za	18 april		Promotie K1 - RSR Ivoren Toren 1 Promotie K2 - Fianchetto 1
di	21 april	[29] periode 3 - ronde 5	
di	28 april	[30] periode 3 - ronde 6	

mei 2020

di	5 mei	geen clubavond	
----	-------	-----------------------	--